

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra českého jazyka a literatury

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Kateřina Látalová

Sharenting na 2. stupni základních škol

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Sharenting na 2. stupni základních škol“ vypracovala samostatně pod odborným dohledem a s využitím uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 19. 4. 2023

.....

Kateřina Látalová

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat doc. Mgr. Kamilu Kopeckému, Ph.D. za příkladné vedení mé bakalářské práce, za jeho cenné rady a trpělivost. Mé velké poděkování patří mojí rodině, která při mně celé studium stála a podporovala mě.

Obsah

Úvod	5
1 Sharenting	6
1.1 Pozitiva sharentingu	7
1.2 Negativa sharentingu	7
1.3 Digitální stopa.....	8
2 Typy obsahu	10
2.1 Fotografie a videa na sociálních sítích	10
2.2 Profily dětí na sociálních sítích	10
2.3 Veřejná úložiště - Rajče.cz	11
2.4 YouTube účty	11
2.5 Mamablogy	12
2.5.1 Vliv mamablogů na dítě	13
2.5.2 Negativní dopad blogů na dítě	13
3 Sharenting pohledem výzkumů	15
4 Rizika a negativní dopady sharentingu na dítě	17
4.1 Digitální stopy tvořené za dítě rodiči	17
4.2 Šikana	17
4.3 Kyberšikana	18
4.3.1 Motivy kyberšikany.....	19
4.3.2 Nejčastější projevy kyberšikany	20
4.4 Zneužití osobních údajů.....	21
4.5 Zneužití parafiliky	21
4.5.1 Československá pedofilní komunita.....	22
5 Kde hledat pomoc?	24
5.1 Stránky a projekty umožňující edukaci a prevenci.....	24
5.2 Stránky a projekty umožňující intervenci.....	24
6 Metodologie	26
6.1 Cíl výzkumu a výzkumné otázky	26
6.2 Popis výzkumného souboru.....	26
6.3 Realizace výzkumu a etika výzkumu	26
6.4 Výsledky výzkumu	27
6.5 Shrnutí výsledků.....	45
Závěr	46
Seznam použité literatury a zdrojů	48

Úvod

V dnešní době digitální technologie pronikají do našeho každodenního života a stávají se neodmyslitelnou součástí našeho komunikačního prostoru, je třeba se zamyslet nad tím, jaký vliv mají naše aktivity na sociálních sítích na naše soukromí a na soukromí dětí.

Tato bakalářská práce se zabývá sharentingem u žáků 2. stupně základní školy, který je v poslední době stále častějším fenoménem. Tento trend se týká nejen rodičů s dětmi předškolního věku, ale i těch, kteří mají děti na 2. stupni základní školy. Práce na téma Sharenting na 2. stupni základní školy se zaměřuje na zjištění toho, zda děti v této věkové kategorii zažívají sharenting a zda se i potencionálně potýkají s negativními dopady sharentingu, jakými jsou například šikana nebo kyberšikana.

V teoretické části práce jsou definovány pojmy jako sharenting, digitální stopa, typy sdílení dětí na internetu, pozitivní a negativní důsledky spojené s tímto trendem.

Dále jsou prezentovány výsledky světových i českých výzkumů zabývajících se sharentingem a jeho dopady na děti. Důraz bude kladen na rizika a negativní dopady sharentingu na dítě, včetně otázek soukromí, bezpečnosti, digitální stopy a narušení soukromí.

Praktická část práce se věnuje vlastnímu výzkumu, který je realizován prostřednictvím dotazníkového šetření na vzorku žáků 2. stupně základní školy. Cílem práce je zjistit, v jaké míře se žáci v této věkové kategorii potýkají se sharentingem, jaké jsou negativní dopady sharentingu a zda mají žáci dostatečné povědomí o možných rizicích spojených s tímto trendem.

Výsledky této práce mohou být užitečné pro rodiče, učitele, pedagogy a všechny zainteresované subjekty v oblasti ochrany soukromí dětí na sociálních sítích.

1 Sharenting

Sdílení rodiči dalo vzniknout slovu sharenting, spojující slova rodičovství – parenting se sdílením – sharing. Collinsův slovník definuje sharenting jako „*rodič, který pravidelně používá sociální média ke sdělování mnoha podrobných informací a obrázků o svém dítěti*“.¹ Když rodiče sdílejí informace o svých dětech online, mohou odhalit jejich osobní údaje a často tak činí bez souhlasu svých dětí. Od prvního úsměvu až po první pád sdílejí rodiče v dnešní době každý velký i malý úspěch nebo zkušenost svého dítěte online, čímž vychovávají děti v centru pozornosti sociálních sítí. Centrum prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci realizoval ve spolupráci se společností Microsoft Česká republika výzkum s názvem *Sharenting u českých rodičů 2022* ve kterém zjistili, že 23,5 % rodičů sdílí v prvním roce života dítěte jeho fotografie, videa či jiné osobní informace. V den porodu zveřejňuje 9,9 % rodičů informace o svém dítěti.²

Některé osobní údaje jsou brány jako citlivý obsah. Řadíme zde např. rasový či etnický původ, náboženské vyznání, politické názory, údaje související se zdravím, sexuální orientací nebo také fotografie ultrazvuku či členství v různých skupinách.³

Rodiče by měli fungovat jako strážci osobních informací svých dětí a zároveň jako vypravěči jejich osobních příběhů. Střet zájmů existuje, protože děti mohou jednoho dne nesnášet informace, které jejich rodiče před lety sdíleli.⁴ Nadměrné sdílení důvěrných informací o dětech může významně ovlivnit jejich život. Internet je veřejné místo, vyhledat si informace o lidech je v dnešní době velmi jednoduchý úkol. Nejčastějšími platformami pro sdílení fotografií či videí jsou WhatsApp, Facebook Messenger a Facebook. Mediální obsah je také aktivně šířen e-mailem a nejčastější veřejnou fotogalerií, kterou rodiče využívají, je Rajče.net.⁵

Sharenting může mít mnoho forem - rodiče mohou sdílet milníky a úspěchy svých dětí, ale také fotografie a videa z běžných okamžiků. Někteří rodiče používají sociální média jako způsob

¹ Collins dictionary: Definition of ‚sharenting‘. [online]. Dostupné z: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/sharenting>

² KOPECKÝ, Kamil. Sharenting u českých rodičů (2022). E-Bezpečí, roč. 7, č. 2, s. 22-25. Olomouc: Univerzita Palackého, 2022. ISSN 2571-1679. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php?view=article&id=2841>

³ Úřední věstník Evropské unie: NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/679, Článek 9. Zpracování zvláštních kategorií osobních údajů. 2016. ISSN 1977-0626.

⁴ Do you often Post about your Child's Life Online? Let's Find Out the Pros and Cons of Sharenting! [online]. Dostupné z: <https://www.fuzia.com/blog/details/do-you-often-post-about-your-child-s-life-online-let-s-find-out-the-pros-and-cons-of-sharenting>

⁵ KOPECKÝ, Kamil. Sharenting u českých rodičů (2022). E-Bezpečí, roč. 7, č. 2, s. 22-25. Olomouc: Univerzita Palackého, 2022. ISSN 2571-1679. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php?view=article&id=2841>

spojení s rodinou a přáteli, kteří žijí daleko, zatímco jiní používají sociální média jako způsob dokumentování růstu a vývoje svých dětí.

Existují však také obavy spojené se sharentingem. Rodiče sdílejí příliš mnoho osobních informací o svých dětech online, což by mohlo ohrozit jejich bezpečnost. Sharenting by mohl mít negativní dopad na soukromí dítěte, jeho sebevědomí a budoucí pověst. Proto je důležité, aby rodiče byli obezřetní a uvědomovali si potenciální rizika a nástrahy sharentingu a aby učinili informovaná rozhodnutí ohledně toho, co chtějí online sdílet.

1.1 Pozitiva sharentingu

Sharenting může mít několik pozitivních aspektů, například:

- 1. Umožňuje rodinám a přátelům vzdálenější komunikaci a přiblížení** – díky sdílení fotografií a videí na sociálních sítích mohou rodinní příslušníci a přátelé sledovat dění v rodině a udržovat tak kontakt i na dálku.
- 2. Podpora rodičovství a rodinného spojení** – sdílení zážitků z rodinného života může posilovat rodinné vztahy a podporovat rodičovství.
- 3. Osobní archiv a vzpomínka** – sharenting může pomoci vytvořit tzv. digitální osobní archiv rodinných zážitků, který může být později vzpomínkou pro celou rodinu.
- 4. Vzor pro ostatní rodiče** – rodiče mohou sdílet své zkušenosti, rady a tipy s ostatními rodiči, což může pomoci s řešením různých problémů a situací, se kterými se mohou jiní potýkat.
- 5. Podpora osvěty a informovanosti** – sharenting může pomoci šířit povědomí o důležitých tématech jako jsou bezpečnost dětí na internetu nebo vzdělávání dětí. Podpora sdílení zodpovědnosti vůči bezpečí dětí.

Je však důležité být si vědom potenciálních rizik spojených se sdílením informací o dětech na internetu a chránit jejich soukromí a bezpečí.

1.2 Negativa sharentingu

Zatímco sharenting může být pro mnoho rodičů zábavný způsob, jak sdílet své radosti a úspěchy s rodinou a přáteli, existují také určitá negativa, která by měli rodiče zvážit. Sharenting může být považován za porušení soukromí dětí, protože informace a fotografie jsou často zveřejňovány bez jejich souhlasu. Sdílení fotografií dětí na sociálních sítích může být rizikové především z hlediska bezpečnosti. Ne všechny fotografie, které rodiče sdílejí, patří do kyberprostoru. Sdílením informací a fotografií na sociálních sítích mohou rodiče nevědomky

vystavit své děti nebezpečí jako například šikany, kyberšikany nebo krádeže identity. Dále tyto informace mohou být zneužity například pedofily nebo podvodníky. Děti mohou být zesměšňovány nebo vystaveny negativním komentářům kvůli fotografiím a informacím, které o nich rodiče sdílí.

Některé fotografie nebo informace, které jsou na sociálních sítích zveřejněny, mohou mít v budoucnu vliv na reputaci a život dítěte. Při budoucí profesi by určitý citlivý obsah mohl nést následky. Nadměrné sdílení mediálního obsahu může mít negativní vliv na psychiku dětí, protože jsou vystaveni neustálému hodnocení a srovnávání s ostatními dětmi, zejména vrstevníky.

Děti mohou mít pocit, že jsou středem pozornosti a zájmu ostatních lidí, což může vést k tomu, že se cítí pod tlakem a jsou neustále sledováni a kontrolováni ze strany rodičů, což může mít negativní vliv na jejich vzájemné vztahy. Nepříjemné emoce a pocity, které děti v důsledku sharentingu zažívají, negativně ovlivňuje jejich sebevědomí.

Je důležité si uvědomit, že sdílení informací o dětech na sociálních sítích může mít řadu negativních dopadů a rodiče by měli být opatrní, co a jak sdílí o svých dětech na veřejných platformách. Zveřejnění, která rodiče sdílejí online, budou následovat jejich děti až do dospělosti, a přestože to má své výhody, existují tyto potenciální škody, které si mnozí rodiče neuvědomují. Škody mohou zahrnovat krádež identity, opětovné sdílení informací na stránkách predátorů, sdílení psychosociálních informací, které by měly zůstat soukromé, a sdílení odhalujících nebo trapných informací, které mohou být zneužity ostatními.

1.3 Digitální stopa

Digitální stopa dítěte často začíná v den, kdy se narodí, když rodiče vyfotografují fotku a sdílejí ji spolu s celým jménem a narozeninami dítěte v příspěvku na sociálních sítích. Obrázek je dobře míněný – rodiče chtějí své dítě představit svým známým. Naopak to může zvýšit riziko jejich dětí, například ukradenou identitou.

Používání sociálních médií se dramaticky zvýšilo a děti mají často digitální stopy dlouho předtím, než udělají první krok. Každý uživatel po sobě ve virtuálním prostředí zanechá specifické informace, ať už přes vyhledávání na internetové stránce Google nebo na stránkách s oblečením či jídlem. Internet není anonymní prostředí, zahrnuje záznamy a činnosti uživatele ve virtuálním prostředí a soubor těchto informací nazýváme digitální stopa. Digitální stopa je

trvalá a co je jednou zveřejněno, zůstane na internetu navždy. Je proto nutné věnovat pozornost své digitální stopě a informacím, které sdílíme a zanecháváme v kyberprostoru.⁶

Záznamy o činnostech se uchovávají v zařízení, které uživatel používá – mobilní telefon, chytré hodinky, notebook nebo chytrá televize. Jedná se o informace, které zanecháváte, když používáte online služby, včetně vyhledávačů, sociálních sítí, e-mailových účtů a dalších online platforem. Digitální stopa zahrnuje veškeré informace, které jste vytvořili nebo poskytli internetu, jako je vaše jméno, e-mailová adresa, telefonní číslo, fotografie, příspěvky na sociálních sítích, komentáře, sledovaná videa, navštívené webové stránky a další aktivity. Tyto informace mohou být využity firmami, aby zlepšili cílení reklam nebo přizpůsobili své produkty a služby podle vašich zájmů. V některých případech mohou být tyto informace také využity k neoprávněnému sledování aktivity online.

V neposlední řadě je nutné uvést, že některé informace jsou internetem získávány „bez souhlasu“ uživatele. Digitální stopu uživatel vytváří svou veškerou činností ve virtuálním prostředí.

O svou digitální stopu je se třeba zajímat, neboť ji lze snadno zneužít.⁷ Soukromí je velkým problémem, pokud jde o sdílení fotografií online, a stává se větším problémem, když se „roztomilý“ obrázek dítěte změní v „trapnou“ vzpomínku, až vyroste. Je důležité si být vědom své digitální stopy a chránit své soukromí na internetu. To lze udělat například používáním soukromých režimů v prohlížeči, omezením množství osobních informací, které jsou sdíleny online a používáním bezpečných hesel. Digitální stopa je z části ovlivnitelná, člověk nad ní může mít relativní kontrolu a je pouze na něm jaké informace o sobě sdělí.⁸

⁶ KOLOUCH, Jan. CyberCrime. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC. ISBN 978-80-88168-15-7.

⁷ Digitální stopa - INTERNETEM BEZPEČNĚ. INTERNETEM BEZPEČNĚ - Užívejme internet bezpečnějším způsobem [online]. Copyright © 2018 INTERNETEM BEZPEČNĚ. Všechna práva vyhrazena. Dostupné z: <https://www.internetembezpecne.cz/internetem-bezpecne/dobre-vedet/digitalni-stopa/>

⁸ KOLOUCH, Jan. CyberCrime. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC. ISBN 978-80-88168-15-7.

2 Typy obsahu

Existuje mnoho různých typů obsahu, který se může objevit v praxi sharentingu. **Rodiče různě posuzují bezpečnost fotografií na internetu.** Některé typy fotografií považují za bezpečné, jiné za velmi nebezpečné. Na otázku: „*dítě je zcela oblečené a není možné rozpoznat jeho obličej*“ odpovědělo 77,1 % rodičů, že je tato fotografie bezpečná a pouze 6,8 % ji považuje za nebezpečnou. Naopak na otázku: „*dítě je zcela nahé a je možné rozpoznat jeho obličej*“ považuje 71,9 % rodičů za nebezpečnou fotografii a pouze 1,4 % rodičů uvedlo, že se jedná o bezpečný obsah. Za bezpečné považují rodiče také sdílení fotografií (62,8 %) a videí (55,9 %) oblečených dětí, na kterých je možné obličej dětí rozpoznat, jako poměrně bezpečné vnímají fotografie a videa hrajícího si dítěte (45,3 %), fotografie krmení dítěte (36,4 %) a spícího dítěte (35,4 %). Za nebezpečné považují rodiče sdílení dítěte na nočníku (55,5 %), koupání dítěte (63,7 %) a sílení nemocného dítěte (41,5 %).⁹

2.1 Fotografie a videa na sociálních sítích

Nejčastější forma obsahu v praxi sharentingu, obsah může být zábavný, vzdělávací nebo může sloužit k dokumentování vývoje dítěte. Fotografie a videa zahrnují sdílení zážitků z rodinných dovolených, narozenin, oslav a dalších akcí. Rodiče také mohou sdílet obrázky a videa svých dětí při plnění různých zájmových aktivit, jako jsou sporty, umělecké aktivity, taneční lekce a další.

2.2 Profily dětí na sociálních sítích

Vytvoření profilu na sociální síti za děti znamená zveřejnění jeho fotografií a dalších informací o něm, pravděpodobně bez jeho souhlasu. Založení profilů dětí na sociálních sítích by mělo být pečlivě zváženo a vždy by se měla dodržovat pravidla ochrany soukromí a bezpečnosti dětí. Rodiče by měli dodržovat věkové omezení sociálních sítí. Většina sociálních sítí má minimální věkovou hranici pro uživatele, obvykle 13 let.¹⁰ Je důležité respektovat tuto hranici, nezakládat a nedovolit dětem, aby si zakládaly profily, pokud nejsou dostatečně staré.

⁹ KOPECKÝ Kamil, SZOTKOWSKI René, MIČKOVÁ Helena, KREJČÍ Veronika. Sharenting u českých rodičů a jeho rizika. *Pediatric pro praxi*. 2023, číslo 1, 8-12 str.

¹⁰ ECKERTOVÁ, Lenka a Daniel DOČEKAL. *Bezpečnost dětí na internetu: rádce zodpovědného rodiče*. Brno: Computer Press, 2013. ISBN 978-80-2513-804-5.

Děti nemají většinou možnost souhlasit s tím, že jsou zveřejňovány na sociálních sítích. Proto by měli rodiče pečlivě zvažovat, zda chtějí vytvořit profil pro své dítě. Je důležité si uvědomit, že dítě má právo na soukromí a že jeho fotografie by neměly být zveřejňovány bez jeho vědomí a souhlasu.

Zakládání profilů na sociálních sítích pro malé děti je velmi kontroverzní téma, a proto je důležité, aby rodiče pečlivě zvážili všechna rizika a etické otázky před tím, než se rozhodnou zveřejnit fotografie svého dítěte na internetu.

2.3 Veřejná úložiště - Rajče.cz

Veřejná úložiště nejsou vždy bezpečná a mohou být náchylná k různým druhům útoků, jako jsou například phishing, malware a ransomware.¹¹ Tyto útoky mohou vést k odcizení citlivých informací nebo ke škodlivému využití souborů. Veřejná úložiště nezaručují ochranu soukromí, soubory mohou být viditelné a dostupné pro ostatní uživatele, pokud nejsou správně chráněny hesly a dalšími bezpečnostními opatřeními.

Uživatelé veřejných úložišť by měli pravidelně zálohovat své soubory a zvažovat použití placených služeb, které nabízejí vyšší úroveň bezpečnosti a ochrany, než jsou veřejná úložiště.

2.4 YouTube účty

Někteří rodiče využívají YouTube kanály svých dětí k zisku peněz prostřednictvím sponzorství, reklamy nebo prodeje produktů. To může vést k různým etickým problémům, jako je například vystavování dětí nevhodnému obsahu nebo podporování konzumního chování. Kanály s dětmi jsou často cílem šikany a zneužívání. Může se stát, že někdo zveřejňuje nevhodné nebo urážlivé komentáře pod videa s dětmi, nebo se dokonce snaží navázat kontakt s dětmi. Rodiče by měli pravidelně sledovat komentáře a řídit, kdo může komunikovat s jejich dětmi. Zveřejňováním videí s dětmi na YouTube může být ohroženo jejich soukromí. Zvláště pokud jsou videa dostupná veřejně, mohou být zneužita nebo zhlédnuta nevhodnými lidmi. Rodiče by měli být opatrní při sdílení osobních informací o svých dětech, jako jsou jména, adresy, školy a další podobné údaje. Někteří rodiče mohou mít tendenci utvářet image svých dětí na základě YouTube kanálů a tlačit je k tomu, aby se chovali a vystupovali na videích určitým způsobem. To může mít negativní dopad na psychické zdraví dětí a vést k pocitům nejistoty a nízké sebeúcty. Existují také pozitiva, která jsou spojena s obsahem dětí na internetu. Natáčení videí

¹¹ Co je phishing? | ESET. Malware Protection & Internet Security | ESET [online]. Copyright © 1992
Dostupné z: <https://www.eset.com/cz/phishing/>

může být pro děti kreativní způsob, jak se vyjádřit a ukázat své talenty a schopnosti. Mnoho dětí má zábavu z natáčení, střihání a sdílení videí, což může být pro ně naplňující a motivující. Sdílení videí na internetu může pomoci dětem rozvíjet sebevědomí, zlepšovat své sociální a komunikační schopnosti a učit se pracovat s kritikou a zpětnou vazbou. Na druhé straně však nalezneme řadu kanálů a blogů, které děti zneužívají.¹² Bohužel, tento způsob marketingu může mít především negativní dopady na psychické zdraví a soukromí dětí. Pokud rodiče nejsou opatrní, mohou děti vystavovat nevhodným situacím, zveřejňovat jejich citlivé informace nebo dokonce narušovat jejich soukromí.

2.5 Mamablogy

Mamablogy jsou internetové webové stránky, kde matky sdílí své osobní zážitky a zkušenosti s mateřstvím, výchovou dětí, domácností a dalšími souvisejícími tématy. Tyto blogy jsou často psány s cílem sdílet tipy a rady s ostatními matkami, které procházejí podobnými situacemi. Mamablogy mohou být zaměřené na různá témata, například zdraví, výživu, módu, cestování a tak dále. Jsou velmi populární zejména v západních zemích, kde se staly součástí digitální kultury mateřství. Mnoho blogerek si také vydělává prostřednictvím sponzorovaných příspěvků a reklam na svých stránkách. Marketingové kampaně prostřednictvím mamablogů se většinou zaměřují na děti. Inzerenti využívají obrázků a videí dětí, aby zaujali pozornost čtenářů mamablogů a přiměli je k nákupu produktů nebo služeb, které chtějí propagovat. Mohou se například jednat o oblečení, hračky, kosmetiku nebo potraviny. Zároveň je však důležité brát v úvahu rizika spojená s tímto druhem marketingu. Pokud se mamablogerky nebo inzerenti neřídí etickými zásadami, může dojít k vystavování dětí nevhodným situacím a zneužívání jejich osobních údajů.

Je důležité si uvědomit, že mamablogy mohou mít vliv na to, jak jsou děti prezentovány na internetu a mohou ovlivnit jejich soukromí a bezpečí. Je důležité být obezřetný a chránit soukromí dětí na internetu.¹³

¹² KOPECKÝ, Kamil. Jste rodiče? A jste aktivní v prostředí internetu? Možná i vy provozujete sharenting. E-Bezpečí, roč. 4, č. 1, s. 12-19. Olomouc: Univerzita Palackého, 2019. ISSN 2571-1679. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php?view=article&id=1405>

¹³ Orton-Johnson, K. (2017). Mummy Blogs and Representations of Motherhood: "Bad Mummies" and Their Readers. *Social Media + Society*, 3(2). <https://doi.org/10.1177/2056305117707186>

2.5.1 Vliv mamablogů na dítě

Vliv mamablogů na děti může být různý v závislosti na obsahu blogů, které rodiče sledují a sdílejí s dětmi. Některé mamablogy mohou nabízet užitečné rady a návody týkající se výchovy dětí, zatímco jiné mohou být zaměřeny na propagaci konkrétních produktů nebo způsobů života, které ne vždy musí být pro děti vhodné.

Zároveň by však rodiče měli mít na paměti, že blogy jsou často subjektivní a nemusí být v souladu s jejich vlastními zkušenostmi nebo přesvědčeními. Proto by měli být kritičtí a kriticky zvažovat, co čtou a jaký vliv to může mít na děti.

Mamablogy by tedy měly být vnímány spíše jako jedna ze zdrojů informací pro rodiče než jako jediný průvodce výchovou dítěte. Důležité je, aby rodiče vždy dbali na potřeby svých dětí a přizpůsobili své rozhodnutí individuálním potřebám svých dětí a rodinným hodnotám.

2.5.2 Negativní dopad blogů na dítě

Existují určitá úskalí spojená s provozováním blogů, která mohou mít negativní dopad na děti, o kterých se na blogu píše.

Příspěvky na blogy často obsahují osobní informace a fotografie dětí, což může vést k porušení soukromí dětí a způsobit nechtěné dopady v budoucnosti. Mamablogy mohou způsobit, že děti budou cítit tlak být dokonalé a reprezentovat rodinu v pozitivním světle. To může vést k problémům se sebevědomím a úzkostem.

Pokud rodiče při psaní na blogu sdílí osobní informace a zážitky, může se stát, že se dítě stane pouhou postavou v příběhu a ztratí svou vlastní identitu. Mama blogy jsou často otevřené pro veřejnost, což znamená, že se mohou objevit negativní komentáře a kritika. To může mít negativní dopad na děti a jejich sebevědomí.

Využívání dětí jako komerčního nástroje slouží k propagaci produktů a služeb, které jsou určeny pro děti nebo pro rodiny s dětmi. Marketingové kampaně mohou být zaměřené na zvýšení prodeje produktů, na budování povědomí o značce, nebo na získání nových zákazníků. Tyto materiály mohou být umístěny na sociálních sítích, na blogových stránkách nebo na YouTube kanálech, kde jsou sledovány tisíce až miliony lidí. Cílem využívání dětí jako komerčního nástroje je tedy zvýšit prodejnost a popularitu produktů, které jsou určeny pro děti nebo pro rodiny s dětmi.¹⁴ Mnoho nezletilých dětí natáčí na sociální sítě, zejména na Youtube

¹⁴ Orton-Johnson, K. (2017). Mummy Blogs and Representations of Motherhood: "Bad Mummies" and Their Readers. *Social Media + Society*, 3(2). <https://doi.org/10.1177/2056305117707186>

svá videa, kvůli kterým se mohou stát internetovými celebritami, mají své fanoušky a mohou si vydělávat peníze z reklam, spolupráci a sponzorství.

Je nutné mít na paměti, že děti jsou zranitelné a mají právo na soukromí. Předtím, než se rodič rozhodne otevřít blog, je důležité zvážit rizika a zajistit, aby sdílení informací a fotografií bylo v souladu s ochranou soukromí a bezpečností dětí.

3 Sharenting pohledem výzkumů

Dle výzkumné zprávy *Sharenting u českých rodičů z roku 2022*, který společně realizovalo Centrum prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a Microsoft Česká republika vyplývá, že čeští rodiče sdílí mnoho informací o svých dětech na internetu. Většina z nich si uvědomuje rizika, která přináší nadměrné sdílení dětí na internetu, avšak je zde i procento těch, kteří si žádná rizika neuvědomují nebo neví, jaké důsledky může jejich jednání mít. 33,1 % rodičů sdílí fotografie a videa na sociální sítě bez souhlasu rodičů, jejichž děti se také v tomto obsahu vyskytují. 6,7 % rodičů sdílelo fotografie s částečnou nahotou a jasně rozpoznatelným obličejem svého dítěte veřejně na internetu.¹⁵ V České republice je výskyt sharentingu podobný jako v ostatních zemích Evropy a USA - 74,29 % českých rodičů umísťuje fotografie svých dětí na svůj vlastní profil na sociálních sítích, současně má 19,12 % rodičů fotografie svých dětí umístěny v cloudu, 3 % má pak vytvořenou speciální www stránku, kam fotografie ukládá.

Přibližně 80 % rodičů sdílí fotografie svých dětí zejména s rodinnými příslušníky (např. s prarodiči nebo sourozenci), s přáteli ze sociálních sítí sdílí fotografie dětí téměř 42 % rodičů. Zhruba pětina rodičů sdílí fotografie, na kterých jsou jejich děti částečně obnaženy a je možné určit jejich identitu.¹⁶

Mnoho zemí světa realizovalo výzkum spojený se sharentingem a jeho riziky v online prostředí.¹⁷

V roce 2014 provedla **Michiganská univerzita** výzkum, kterého se zúčastnilo 569 rodičů malých dětí ve věku 0–4 roky a zveřejnila výsledky, které odhalují, že 56 % matek a 34 % otců sdílí na sociálních sítích potenciálně trapné a citlivé informace o svých dětech. Podle výzkumu více než 70 % rodičů uvedlo, že znají jiné rodiče, který sdílí informace, které mohou dítěti

¹⁵ KOPECKÝ, Kamil. Sharenting u českých rodičů (2022). E-Bezpečí, roč. 7, č. 2, s. 22-25. Olomouc: Univerzita Palackého, 2022. ISSN 2571-1679. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php?view=article&id=2841>

¹⁶ KOPECKÝ, K., SZOTKOWSKI, R., AZNAR-DÍAZ, I., & ROMERO-RODRÍGUEZ, J. M. (2020). The phenomenon of sharenting and its risks in the online environment. Experiences from Czech Republic and Spain. *Children and Youth Services Review*, 110, 104812. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.104812> (IF ISI 2018: 1.684)

¹⁷ Tamtéž s.16

ublížit, např. jej ztrapnit (56 %), zveřejňují informace o jeho bydlišti nebo škole (51 %) nebo nahrávají nevhodné fotografie nebo videa svých dětí přímo na internet (27 %).¹⁸

Turecký výzkum zaměřený na rodiče, kteří používají sociální síť Facebook, také potvrzuje výskyt sharentingu. Výzkumníci sledovali, jaké typy obsahu rodiče na této síti sdílejí – 81,4 % rodičů sdílí fotografie či videa o významných událostech, jako jsou narozeniny, různé druhy školních událostí apod. 54,98 % sdílí společenské aktivity, které dělají společně s dětmi, herní a umělecké aktivity, ale také informace o nemocech či operacích (12,8 %).¹⁹

Polský výzkum sharentingu realizovaný University of Silesia in Katowice se zaměřil především na rodiče, kteří sharenting taktéž provozují v prostředí sociální sítě Facebook. Sdílení příspěvků obsahující jméno a datum narození dítěte jsou nejčastější mezi rodiči v prvním měsíci po narození dítěte (48,2 %), dále sdílejí fotografie pořízené přímo v nemocnici (4,8 %). V některých případech rodiče vytvořili digitální stopu pro své nenarozené dítě zveřejněním snímku z ultrazvuku (10,7 %) nebo sdílením fotografií nastávající matky (8,3 %).²⁰

Při politických demonstracích mohou být děti nechtěně zapojeny do politické agendy a stát se tak aktivními účastníky politicky motivovaných aktivit, když rodiče sdílejí tyto fotografie s dětmi na sociálních sítích. Vedoucí projektu *Child Data Citizen* Veronica Barassi z **Goldsmith's University of London** varuje před tímto jevem, poukazuje na vznikající problémy.²¹

Výzkum **České republiky** poukazuje také na různé druhy xenofobních a extrémistických videí, která jsou vytvářena přímo rodiči a do kterých jsou aktivně zapojeny jejich děti. Může se jednat o různé formy nabádání a angažování dětí.²²

¹⁸ Davis, M. M. (2015). Parents on social media: Likes and dislikes of sharenting. *National Poll on Children's Health*. C.S. Mott Children's Hospital, the University of Michigan. Retrieved from <https://mottpoll.org/reports-surveys/parents-social-media-likes-and-dislikes-sharenting>

¹⁹ Marasli, M., Sühendan, E., Yilmazturk, N. H., & Cok, F. (2016). Parents' shares on social networking sites about their children: Sharenting. *Anthropologist*, 24(2), 399–406. <https://doi.org/10.1080/09720073.2016.11892031>

²⁰ Brosch, A. (2016). When the child is born into the internet: Sharenting as a growing trend among parents on Facebook. *New Educational Review*, 43(1), 225–235. <https://doi.org/10.15804/ner.2016.43.1.19>

²¹ Barassi, V. (2019). Child Data Citizen. Retrieved 18 August 2019, from <http://childdatacitizen.com/>

²² KOPECKÝ, Kamil. Jste rodiče? A jste aktivní v prostředí internetu? Možná i vy provozujete sharenting. *E-Bezpečí*, roč. 4, č. 1, s. 12-19. Olomouc: Univerzita Palackého, 2019. ISSN 2571-1679. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php?view=article&id=1405>

4 Rizika a negativní dopady sharentingu na dítě

Sdílení fotografií a videí na internetu rodiči přináší rizika a negativní dopady na dítě, které v budoucnu mohou způsobit rizikové chování, mohou být terčem šikany, kyberšikany nebo se ocitnou na pedofilních stránkách. Sdílením informací o svých dětech na sociálních sítích mohou rodiče porušit soukromí svých dětí. Tyto informace mohou být v budoucnu použity proti dítěti, například při vytváření profilů pro krádež identity nebo sexuální zneužití. Sharenting může mít také negativní dopad na vztahy dítěte s jeho rodiči. Děti mohou pociťovat nátlak, aby se přizpůsobovaly obrazu, který si rodiče o nich na sociálních sítích vytvářejí, což může vést k narušení vztahů mezi dítětem a jeho rodiči.

Je důležité, aby byli rodiče obezřetní a uvědomovali si potenciální rizika a negativní dopady, které sharenting přináší. Měli by pečlivě zvažovat, co sdílejí na sociálních sítích a jaké informace o svých dětech zveřejňují. Rodiče by měli také vysvětlit svým dětem, co sdílet a jak chránit své soukromí online.

4.1 Digitální stopy tvořené za dítě rodiči

Většina rodičů dnes sdílí fotografie a videa svých dětí na sociálních sítích, což vytváří digitální stopy, které mohou být veřejně viditelné až do doby, kdy dítě dospěje.

Je důležité si uvědomit, že dítě není schopné posoudit důsledky a rizika, která jsou spojena s vystavením jeho digitální stopy na internetu. Může to mít dlouhodobé dopady na jeho soukromí, sebeúctu a bezpečnost. Například, dítě může být cílem šikany, stalkingu nebo kybernetického obtěžování.

Je tedy vhodné být obezřetní při sdílení fotografií a videí dětí na sociálních sítích a pečlivě zvažovat, co a s kým budeme sdílet a zda vůbec budeme nějaký obsah sdílet. Rodiče by měli mít na paměti, že tyto digitální stopy mohou mít vliv na životy jejich dětí v budoucnu a mohou být velmi obtížné odstranit, protože jsou šířeny rychlostí internetu.

4.2 Šikana

Šikana spočívá se snaze útočníka ublížit, ponižit, zesměšnit, urazit jiného, ať fyzicky či psychicky.²³ Tyto útoky mohou být verbální, psychologické nebo fyzické a jsou často zaměřeny na slabší a méně sebevědomé osoby. K útokům dochází ve známém prostředí, které

²³ KOLOUCH, Jan. CyberCrime. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC. ISBN 978-80-88168-15-7.

není jednoduché ihned opustit (např. škola, třída, sportovní kroužek apod.).²⁴ Hlavním charakteristickým znakem je opakování, kdy agresor opakovaně napadá oběť v průběhu času. Oběť se silnějšímu agresorovi nedokáže bránit, zde právě rozhoduje fyzická síla a počet agresorů. Agresor je obvykle fyzicky zdatnější, starší nebo má jinou výhodu v podobě pozice ve skupině. Útočníci mají častěji než ostatní také sklony k delikventnímu chování, chybí ve škole, ničí cizí majetek, mají špatné školní výsledky, kouří či pijí alkohol.²⁵ Problémy v kolektivu a neoblíbenost jsou časté, proto je šikana prostředek, jak zmírnit vlastní frustraci. Pro agresory je proto důležitá publicita, kdy například na zesměšňování a ponižování spolužáka přihlíží celá třída.²⁶

Nejčastější projevy šikany:

- 1) Fyzické napadení, spojené s krádeží a poškození majetku.
- 2) Verbální šikana (např. nadávky, urážení, ponižení, ztrapnění a další).
- 3) Neverbální (např. obscénní gesta²⁷).²⁸
- 4) Sociální šikana (vyučování z kolektivu, pomluvy, ignorování).

Šikana může mít vážné následky na duševní i fyzické zdraví obětí. Tyto následky mohou zahrnovat úzkost, deprese, stres, nespavost, sníženou sebedůvěru, bolesti hlavy a mnoho dalších problémů. Proto je důležité brát šikanu velmi vážně a vyhledat odbornou pomoc.

4.3 Kyberšikana

Kyberšikana přenáší „klasickou šikanu“ do světa virtuálního.²⁹ Online šikana se odehrává prostřednictvím digitálních technologií, jako jsou sociální sítě, e-mailové zprávy, textové zprávy, online hry a další za účelem ublížení druhému. Děti mohou být terčem kyberšikany kvůli fotografiím a informacím, které o nich rodiče zveřejňují na sociálních sítích a jsou považovány za nevhodné nebo zábavné. Například mohou být vystaveny posměchu, urážkám

²⁴ ČERNÁ, Alena. Kyberšikana: průvodce novým fenoménem. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4577-0.

²⁵ SLUSSAREFF, Michaela. Hry, sítě, porno: rodičovský průvodce džunglí digitálního dětství a puberty. V Brně: Jan Melvil Publishing, 2022. Žádná velká věda. ISBN 978-80-7555-156-6.

²⁶ ŠEVČÍKOVÁ, Anna. Děti a dospívající online: vybraná rizika používání internetu. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5010-1.

²⁷ obscénní = nemravný, oplzlý

²⁸ ČERNÁ, Alena. Kyberšikana: průvodce novým fenoménem. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4577-0.

²⁹ KOLOUCH, Jan. CyberCrime. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC. ISBN 978-80-88168-15-7.

nebo šikaně kvůli svému vzhledu, chování nebo zájmové činnosti, které jsou zveřejněny na sociálních sítích.

Agresor k jeho tvorbě může využívat počítač, tablet nebo třeba mobilní telefon. Kyberšikana může zahrnovat různé formy nevhodného chování. Na rozdíl od šikany smazává nepoměr fyzických sil mezi agresorem a obětí.³⁰ Agresorovi lze s kyberšikanou jen s těžší zamezit v přístupu k oběti, vzhledem k online prostředí je oběť agresorovi kdykoliv dostupná. Mladí lidé jsou online téměř neustále, často jsou označováni jako generace *always on* (vždy připojeni).³¹ Je charakterizována jako opakovaná, ubližující, intenzivní, záměrná a má na oběť negativní dopad.³² Abychom definovali kyberšikanu, je nutné, aby byly k šikanování použity informační a komunikační technologie nebo také služby nabízené v kyberprostoru.³³ Kyberšikana může mít velmi negativní dopad na psychické i fyzické zdraví obětí, včetně stresu, úzkosti, deprese, nespavosti a dalších problémů. Oběti mohou mít také problémy s koncentrací, školními výsledky a vztahy s ostatními lidmi.

Je důležité si uvědomit, že kyberšikana může mít negativní dopad na psychické zdraví dítěte a může vést k dlouhodobým následkům. Kyberšikana je záležitostí, kterou je třeba brát vážně a řešit co nejdříve. K řešení této problematiky lze využít několik postupů, jako je hovoření s důvěryhodnou osobou – například rodičem nebo učitelem, využití funkcí nahlášení či blokování dostupných na sociálních sítích, nebo případného kontaktování orgánů činných v trestním řízení.

4.3.1 Motivy kyberšikany

Motivy páchaní kyberšikany mohou být různé a závisí na konkrétní situaci a osobě, která kyberšikanu provádí. Nejčastějším motivem páchaní kyberšikany je pomsta, kdy se pachatel snaží pomstít, protože sám byl nějakým způsobem poškozen nebo ublížen a chce se pomstít. Online prostor agresorovi zajistí anonymitu. Dalším častým motivem je nuda, ta představuje znuděného pachatele, který zažívá vzrušení, zdroj zábavy a zároveň způsob, jak na sebe upozornit. V takových případech se osoba může snažit vytvořit konflikt nebo problémy pro někoho jiného, aby se na chvíli zabavila.

³⁰ KOŽÍŠEK, Martin a Václav PÍSECKÝ. *Bezpečně n@ internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5595-3.

³¹ ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4577-0.

³² ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4577-0.

³³ KOLOUCH, Jan. *CyberCrime*. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC. ISBN 978-80-88168-15-7.

Motivem kyberšikany může být také pocit agresora, že si to oběť zaslouží a necítí výčitky ani vinu za své způsobené chování. Terčem útoku se stávají děti, kteří mají dobré známky nebo naopak nemají dobré rodinné zázemí nebo bojují s různými zdravotními problémy, a tak se jednoduše stanou obětí. Dalším častým důvodem konání kyberšikany je mylná domněnka, při které si pachatelé myslí a věří, že je nelze vystopovat.

Kyberšikana může vzniknout jako nevinný vtípek, žert, který se vymkne kontrole původního tvůrce. Může se jednat o zveřejnění „vtipného“ videa, které se začne nezadržitelně šířit a stane se virálním. U videa se zvyšuje počet zhlédnutí, začnou přibývat negativní komentáře a hodnocení.³⁴ Je důležité si uvědomit, že žádný z těchto motivů neospravedlňuje páchaní kyberšikany a že je důležité chránit oběti a poskytnout jim podporu a pomoc v takových situacích.

4.3.2 Nejčastější projevy kyberšikany³⁵

- 1) Verbální kyberšikana (např. nadávky, urážky, pomluvy a šíření falešných informací, zastrašování,...).
- 2) Publikování ponižujících fotografií, videí a zvukových záznamů a následným zveřejněním s cílem poškodit, zesměšnit určitou osobu.
- 3) Odhalování cizích tajemství, které nám někdo svěřil a může se jednat o vysoce citlivé, intimní informace.
- 4) Vyhrůžování a vydírání prostřednictvím sociálních sítí nebo textových zpráv (v některých případech vyžadována aktivní účast Policie ČR).³⁶
- 5) Obtěžování a pronásledování voláním, psaním zpráv nebo opakovaným prozvoněním.³⁷
- 6) Krádež identity – zneužívání cizího účtu (pomocí falešného účtu, profilu nebo e-mailu někoho urážíme).
- 7) Kyberšikana v online hrách (krádeže virtuálních postav, podvody s virtuální měnou)
- 8) Prankování (zábavný trik, který má zlomyslný charakter, účelně urazit, ztrapnit nebo uvést dotyčného do rozpaků).³⁸

³⁴ Kyberšikana - proč vzniká a jaké jsou její nejčastější motivy - YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2023 Google LLC. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=FDGUltgRq7U>

³⁵ Druhy kyberšikany - YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2023 Google LLC. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=3zkbk4FIIRA>

³⁶ Druhy kyberšikany - YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2023 Google LLC. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=3zkbk4FIIRA>

³⁷ KOLOUCH, Jan. CyberCrime. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC. ISBN 978-80-88168-15-7.

³⁸ Prank Definition & Meaning | Dictionary.com. Dictionary.com | Meanings & Definitions of English Words [online]. Copyright © Random House, Inc. 2023 [cit. 13.03.2023]. Dostupné z: <https://www.dictionary.com/browse/prank>

9) Sociální vyloučení z online skupiny.

4.4 Zneužití osobních údajů

Zneužití osobních údajů je nelegální použití či zveřejnění informací o jednotlivci bez jeho souhlasu nebo bez důvěryhodného důvodu. Osobní údaje mohou zahrnovat jméno, adresu, datum narození, telefonní číslo, e-mailovou adresu, fotografie, čísla dokladů totožnosti a další citlivé informace. Tyto informace mohou být velmi jednoduché získat, například při sdílení fotek z porodnice. Publikování informací, jako je jméno, adresa, datum narození, pohlaví, místo narození nebo školní informace dítěte, může umožnit zneužití osobních údajů, mohou být využity k podvodům, krádeži identity a dalším zločinným aktivitám. Publikování informací o novorozenci z porodnice může přilákat pozornost nežádoucích lidí a zvyšovat riziko únosu dítěte nebo dalších nebezpečných situací. Zneužití osobních údajů může mít různé důsledky pro oběti. Může vést k podvodům, vydírání, kyberšikaně, odcizení identity, zneužívání finančních prostředků a dalším nežádoucím situacím.

Ve výzkumu v rámci projektu E-Bezpečí bylo zjištěno, že 3,5 % rodičů sdílelo na internetu fotografie svého obnaženého dítěte v novorozeneckém či kojeneckém věku.³⁹ Je důležité chránit své osobní údaje a udržovat je v bezpečí před zneužitím. To zahrnuje používání silných hesel, vyhýbání se sdílení citlivých informací na neznámých webových stránkách a uplatňování opatrnosti při poskytování osobních údajů přes internet.

§ 180 Neoprávněné nakládání s osobními údaji – Trestní zákoník, část 2., hlava 2., díl 2. 1. Kdo, byť i z nedbalosti, neoprávněně zveřejní, sdělí, zpřístupní, jinak zpracovává nebo si přisvojí osobní údaje, které byly o jiném shromážděné v souvislosti s výkonem veřejné moci, a způsobí tím vážnou újmu na právech nebo oprávněných zájmech osoby, již se osobní údaje týkají, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.⁴⁰

4.5 Zneužití parafiliky

Zneužití parafiliky se týká situace, kdy sexuální delikventi (parafilici) zneužívají děti prostřednictvím internetu, často pomocí sdílených fotografií nebo videí na sociálních sítích a

³⁹ Kopecný. K., Sztokowski. R., (2018). *Rodič a rodičovství v digitální éře: Rizikové chování rodičů v online prostředí ve vztahu k dětem*. Dostupné z <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/vyzkumne-zpravy/107-rodic-a-rodicovstvi-v-digitalni-ere-2018/file>

⁴⁰ [Zákony.centrum.cz](http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-2-dil-2-paragraf-180) [online]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-2-dil-2-paragraf-180>

dalších online platformách. Zneužití parafiliky je velkým rizikem spojeným se sharentingem a je důležité ho brát v úvahu při rozhodování o sdílení fotografií dětí online. Parafilie jsou atypické sexuální preference, které zahrnují sexuální vzrušení spojené s neobvyklými nebo neobvykle intenzivními sexuálními podněty.⁴¹ Sharenting může být problematický, pokud rodiče sdílejí příliš mnoho informací o svých dětech, včetně fotografií a osobních údajů, což může být zneužito sexuálními predátory. Osoby trpící parafilii mohou být přitahovány k sexuálnímu zneužívání dětí a mohou využívat informace a fotografie dětí, které jsou na sociálních médiích zveřejněny rodiči.

Sharenting může přispět k vystavení dětí riziku pedofilie, neboť poskytuje pedofilům přístup k osobním informacím o dětech. Když rodiče sdílí příliš mnoho informací o svých dětech na sociálních médiích, mohou nechtěně vystavit své děti riziku zneužití. Pedofilové mohou procházet veřejně dostupnými profilovými stránkami a hledat informace o dětech, včetně fotografií a dalších detailů, které mohou použít k sexuálnímu obtěžování nebo zneužití. Fotografie a videa mohou být ukradeny, sdíleny nebo použity pro tvorbu dětské pornografie. Pedofilové mohou také zneužít informace, které rodiče sdílejí o svých dětech, jako je například jméno, věk, škola a místo bydliště, aby si je získali pro své účely.

Australští vědci zjistili, že asi polovina fotografií na pedofilních webech byla ukradena ze sociálních sítí. Tyto obrázky zachycovaly děti, které dělaly zdánlivě normální věci, jako je například batole, které si hraje s autíčky, snímek dítěte na gymnastickém vystoupení. Ty byly staženy a nahrány na stránky zobrazující sexuální zneužívání dětí, do galerií pro sdílení fotografií pedofilů.⁴²

Z množství příruček a rad na internetu se můžeme dozvědět, jak si dávat pozor na pedofily, kteří vyhledávají malé děti.⁴³ Rodiče by měli chránit soukromí svých dětí a nezveřejňovat příliš mnoho informací o nich na internetu, aby minimalizovali riziko sexuálního zneužití.

4.5.1 Československá pedofilní komunita

Na této internetové skupině se objevují děti s jasně rozpoznatelným obličejem, celým jménem a věkem. Pod příspěvky se objevují odkazy odkud je fotografie nebo video získáno, odkazy na

⁴¹ WEISS, Petr. Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9.

⁴² Do you know where your child's image is? Pedophiles sharing photos from parents' social media accounts [online]. Copyright © 2023 National Post, a division of Postmedia Network Inc. All rights reserved. Unauthorized distribution, transmission or republication strictly prohibited. Dostupné z: <https://nationalpost.com/news/canada/photos-shared-on-pedophile-sites-taken-from-parents-social-media-accounts>

⁴³ ŠEVČÍKOVÁ, Anna. Děti a dospívající online: vybraná rizika používání internetu. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5010-1.

facebookové profily nebo konkrétní Základní umělecké školy aj. V tomto případě je již velmi jednoduché dítě najít, téměř podle přesného návodu.

Uživatelé mají vytvořený účet se svojí nebo cizí fotografií, dále vyplňují, zda se jim líbí muži nebo ženy a určí věkovou kategorii v rozmezí od – do.

Děti jsou ve většině případů zveřejňovány v naprosto obyčejných činnostech. Objevují se zde nejčastěji fotografie ze sportovních kroužků, gymnastických, fotbalových, ale také pěveckých, hereckých nebo tanečních. Internetová stránka je rozdělena do kategorií, např. U vody, Amatérské zpěvačky a zpěváci, Gymnastky, ZUŠka, Vaříme s dětmi a další. Pokud rodič zjistí, že se jeho dítě nachází na pedofilní stránce, jeho prvním krokem je napsání zprávy administrátorovi s prosbou o odstranění. Bohužel v tomto případě neuspěje. Odpověď je následující: „*Co se týká Vašeho požadavku na vymazání dítěte – tento požadavek nepovažuji za legitimní.*“ - Gabriel Svoboda, ČEPEK ⁴⁴

Největší problém nastává v okamžik, kdy se fotografie vyskytující se na pedofilní stránce začnou šířit mezi spolužáky a kamarády dítěte. Zjištění samotného dítěte, které se objevuje na pedofilních stránkách by mohlo vést k určitým poruchám chování. Na stránky se dostane téměř každý a fotografie jsou takřka veřejné. Pod fotografiemi a videí se vyskytují nevhodné komentáře, které komentují desítky lidí.

Král pedofilů alias Plyšáček

Československá pedofilní komunita o sobě tvrdí, že jsou nekriminogenní pedofilové. Avšak existuje případ Petra Dvořáka, který vystupoval pod přezdívkou *Plyšáček*. Soud prokázal, že se dopustil opakovaného zneužívání dětí a jako trest byl odsouzen k 9 letům odnětí svobody. Patřil do několika pedofilních komunit. Jednou z nich je právě Československá pedofilní komunita, v které se vyskytují lidé stejného sexuálního zaměření. Avšak i tato komunita bývalého administrátora odsoudila a nesouhlasila s jeho činy. Pořádal 20 let taneční kroužky a tábory, kdy během těchto lekcí sexuálně zneužíval děti. Prokázáno mu bylo 11 dívek mladších 10 let, obětí je pravděpodobně více, ale ty jsou již obtížné prokázat. ⁴⁵

⁴⁴ ČEPEK - Československá pedofilní komunita | Informační web o pedofilii [online]. Copyright © 2010. Dostupné z: <https://pedofilie-info.cz/cepek-ceskoslovenska-pedofilni-komunita/>

⁴⁵ Král pedofilů dostal devět let. [online]. Copyright © [cit. 15.04.2023]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/kral-pedofilu-dostal-u-soudu-devet-let-a-sexuologickou-lecibu-65837>

5 Kde hledat pomoc?

Existují různé projekty a služby, které se zabývají sharentingem. Pomáhají rodičům chránit soukromí svých dětí online a edukovat je vůči případným následkům. Služby jsou rozděleny na stránky umožňující intervenci a edukaci s prevencí.

5.1 Stránky a projekty umožňující edukaci a prevenci

Slovenský projekt *Nezdielam* chce upozornit na nástrahy a rizika sharentingu. Snaží se šířit osvětu v problematice sdílení informací o dětech na internetu. Své příspěvky sdílí na instagramovém profilu pod hashtagem #nezdielam.⁴⁶

Německá kampaň založená německou blogerkou Toyal Diebel s názvem *You wouldn't post that online? Your kids wouldn't do it either*. Tato kampaň používá hashtag #YourKidsWouldnt a na svých stránkách ukazuje fotografie dospělých lidí při intimních záležitostech, například při kojení, na záchodě, při pláči nebo se špinavou pusou a bryndákem kolem krku. Na fotografiích se nachází německý umělec Wilson Gonzalez Ochsenknecht a zakladatelka Toyal Diebel. Tato kampaň poukazuje na fakt, že by se takové citlivé fotografie za žádnou cenu neměly dostat do kyberprostoru.⁴⁷

Projekt "**Think Before You Post**" pomáhá rodičům zvážit dopady online sdílení fotografií a informací o svých dětech. Projekt nabízí tipy a návody, jak chránit soukromí dětí na sociálních sítích.⁴⁸

Projekt zaměřený na osvětu a vzdělávání rodičů ohledně sdílení informací o dětech na sociálních sítích a bezpečnosti online prostředí pro děti nese název "**The Parenting Project**".⁴⁹

5.2 Stránky a projekty umožňující intervenci

Existuje online platforma s názvem **Stop online**, na které lze hlásit nelegální obsah, jako například šíření dětské pornografie, sexuálního zneužívání dětí, nevhodného zobrazování dětí nebo kybergroomingu. Na internetové stránce stačí vyplnit krátký formulář s odkazem a popisem případného nezákonného obsahu. Formulář se nachází na internetové stránce <https://stoponline.cz/cs/>.⁵⁰

⁴⁶ Nezdielam: Instagram.com, 2019. Instagram. Dostupné z: <https://www.instagram.com/nezdielam/?hl=cs>

⁴⁷ #YourKidsWouldnt. #YourKidsWouldnt [online]. Dostupné z: <https://yourkidswouldnt.org>

⁴⁸ Help With Bullying. Help With Bullying [online]. Dostupné z: <https://www.kidscape.org.uk>

⁴⁹ Parenting Project. Parenting Project [online]. Copyright © Parenting Project 2023 Dostupné z: <https://parentingproject.org.uk>

⁵⁰ Ohlase nezákonný obsah - StopOnline. [online]. Dostupné z: <https://stoponline.cz/cs/>

Projekt **E-bezpečí** se zabývá problematikou bezpečnosti na internetu a digitálních technologiích. Hlavním cílem projektu je zvýšit povědomí a vědomosti o rizicích, která mohou být spojena s používáním internetu a digitálních technologií, a poskytnout návody a rady, jak těmto rizikům předcházet. E-bezpečí poskytuje informace a vzdělávací materiály pro děti, rodiče, učitele a širokou veřejnost, aby lépe porozuměli nebezpečí v online prostředí. Projekt také spolupracuje s různými organizacemi a institucemi.

V rámci projektu E-bezpečí se řeší například téma kyberšikany, ochrany osobních údajů, bezpečného používání sociálních sítí, ochrany před podvodnými praktikami na internetu a mnoho dalších. V rámci projektu existuje tzv. **Poradna E-bezpečí**, která je vhodná pro každého člověka, který se dostal do obtížné životní situace spojené s internetem či mobilním telefonem. Do poradny je možné napsat na internetové stránce <https://poradna.e-bezpeci.cz>.⁵¹

⁵¹ Poradna E-Bezpečí – Napiš nám. Poradna E-Bezpečí - Napiš nám [online]. Dostupné z: <https://poradna.e-bezpeci.cz>

6 Metodologie

6.1 Cíl výzkumu a výzkumné otázky

Bakalářská práce na téma „Sharenting na 2. stupni základních škol“ je zaměřena na zkoumání vlivu, který mají rodiče prostřednictvím sdílení fotografií a osobních informací svých dětí na sociálních sítích. Cílem práce je zjistit, jak žáci na 2. stupni vnímají sdílení vlastních fotografií na sociálních sítích jejich rodiči, zda vědí, kde se jejich fotky nachází a mají povědomí o případných rizicích sharentingu.

Výzkumné otázky:

1. Zažívají žáci na 2. stupni základní školy sharenting?
2. Uvědomují si žáci možné následky nadměrného sdílení obsahu na internetu?
3. Zažívají žáci šikanu nebo kyberšikanu spojenou se sharentingem?
4. Sdílí obsah na internetu pouze rodiče nebo i prarodiče?
5. Vědí žáci, zda existuje nějaký obsah, který by neměli nikdy sdílet na internetu?

6.2 Popis výzkumného souboru

Výzkumný soubor byl tvořen žáky 2. stupně základní školy ve věku od 11 do 16 let. Průměrný věk respondentů byl 13 let a polovina z nich byly ženy. Výběr respondentů byl záměrný.

Pro realizaci mé výzkumné části bakalářské práce jsem se orientovala exploratorním způsobem na kvantitativní výzkumné šetření realizované metodou dotazníkového šetření s využitím vlastního výzkumného nástroje dotazníku, který jsem sama sestavila a který není standardizovaný. Shromážděné údaje při tomto výzkumu musí být shromážděny ve stejném časovém úseku, stejným způsobem sběru, ve stejné struktuře. Otázky v dotazníku by měly být jasné, srozumitelné a zformulované tak, aby respondentům bylo snadné na ně odpovědět. Typ otázek v dotazníku jsou otevřené, uzavřené a odpověď více možností. Výběr byl proveden s ohledem na cíl výzkumu a charakter tématu.

6.3 Realizace výzkumu a etika výzkumu

V rámci realizace výzkumu byl nejdříve vytvořen dotazník, který byl vytvořen formou online dotazníku na internetové stránce www.google.com prostřednictvím Google formuláře. Respondenty jsem oslovila prostřednictvím e-mailu a poté byl dotazník rozeslán na požadovanou Základní školu Trávník, Přerov 27. Sběr dat probíhal v období od 3. 4. 2023 do

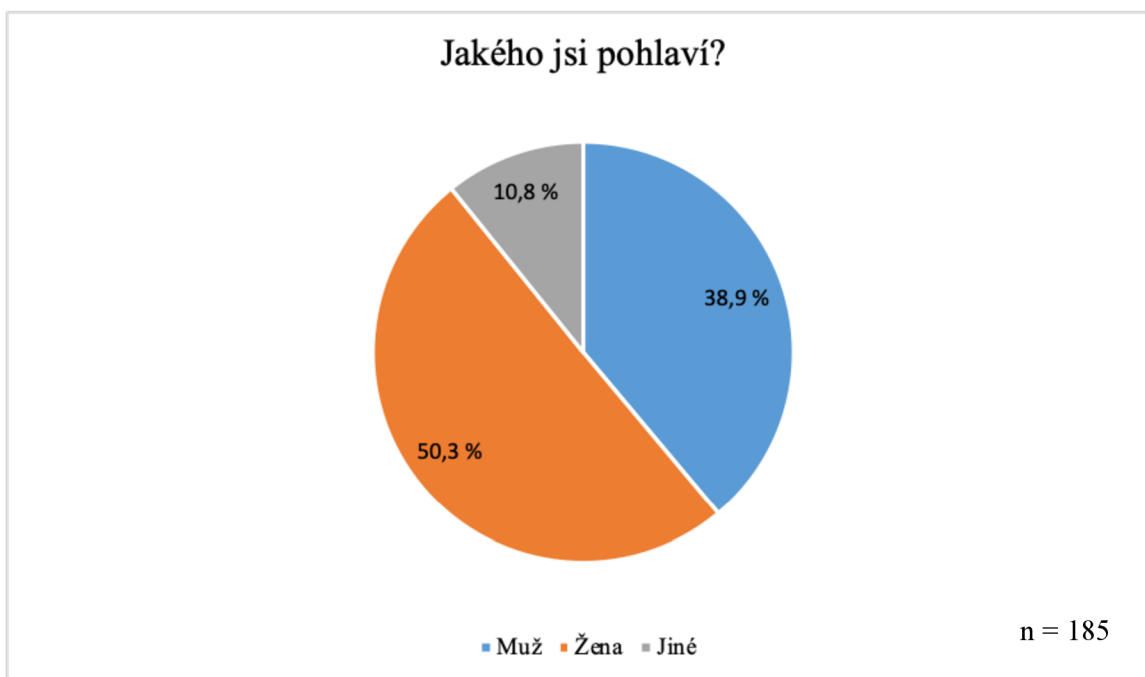
6. 4. 2023. Dotazník obsahoval celkem 19 otázek, z toho 17 uzavřených a 2 otevřené otázky. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 185 žáků 2. stupně Základní školy Trávník, Přerov 27, v rozmezí od 6. do 9. třídy.

Pro splnění etické stránky výzkumu jsem data sbírala anonymně, bez možnosti zjištění IP adres respondentů.

6.4 Výsledky výzkumu

Tato část práce obsahuje hlavní výsledky dotazníkového šetření. Každá otázka obsahuje komentář, který podrobněji popisuje a hodnotí výsledky.

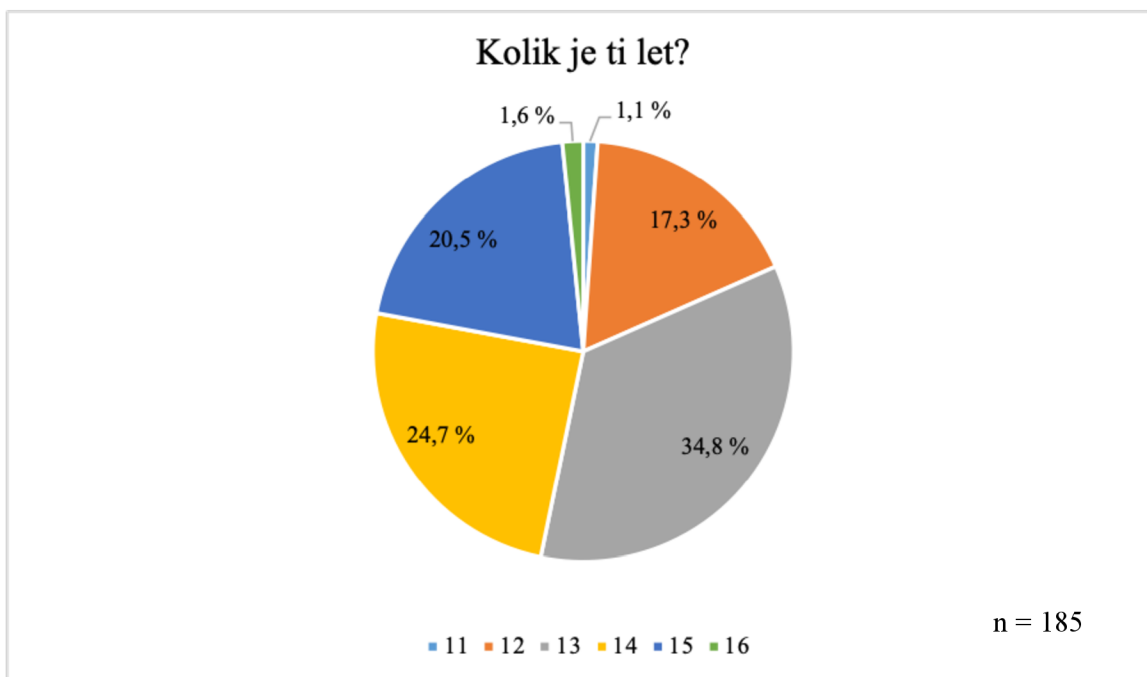
1. Jakého jsi pohlaví?

Graf č. 1 – pohlaví respondentů

První otázka se týkala pohlaví respondentů, které bylo v dotazníkovém šetření přiměřeně rozděleno. Ženy zastupovaly 50,3 %, muži 38,9 % a jiné pohlaví 10,8 %.

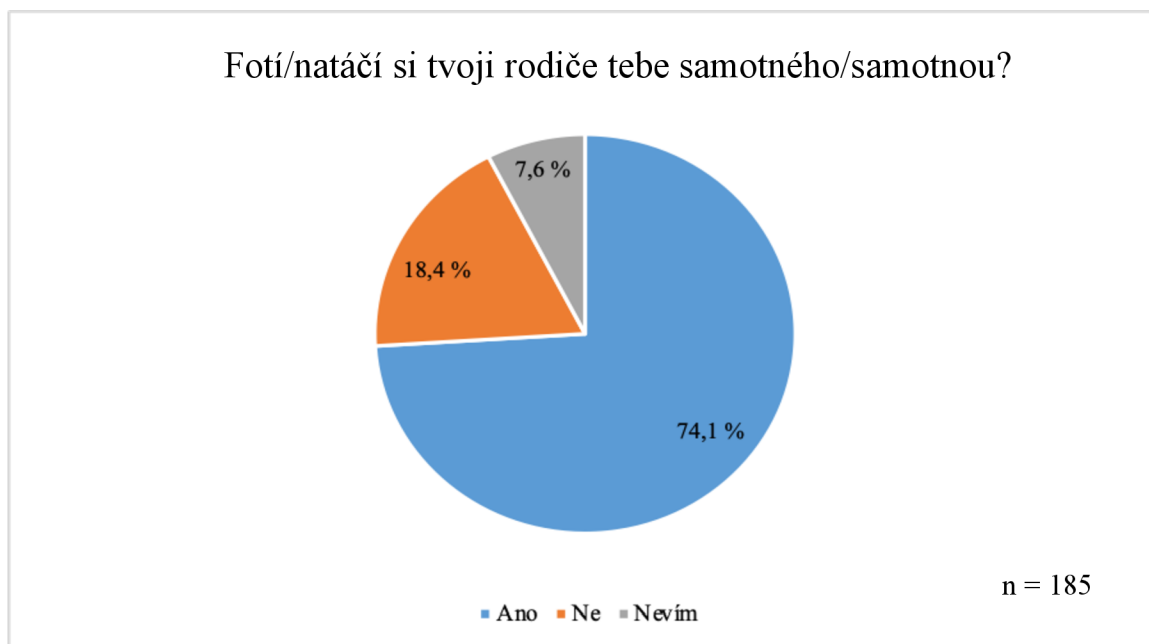
2. Kolik je ti let?

Graf č. 2 – věk respondentů

Výzkumu se zúčastnilo 185 respondentů 2. stupně základní školy, vzhledem k tomu, že se jedná o celý druhý stupeň, věkové rozmezí je široké. Nejpočetnější skupinu respondentů tvořili žáci ve věku 13 let, kteří tvořili 32,6 % dotázaných osob, druhou nejpočetnější skupinou s počtem 42 (24,7 %) byli žáci ve věku 14 let. Ve věku 15 let odpovídalo 38 respondentů (20,5 %) a 17,3 % tvořilo respondentů ve věku 12 let z celkového rozmezí. Pouze 2 žáci byli ve věku 11 let, což je nejméně zúčastněná věková kategorie.

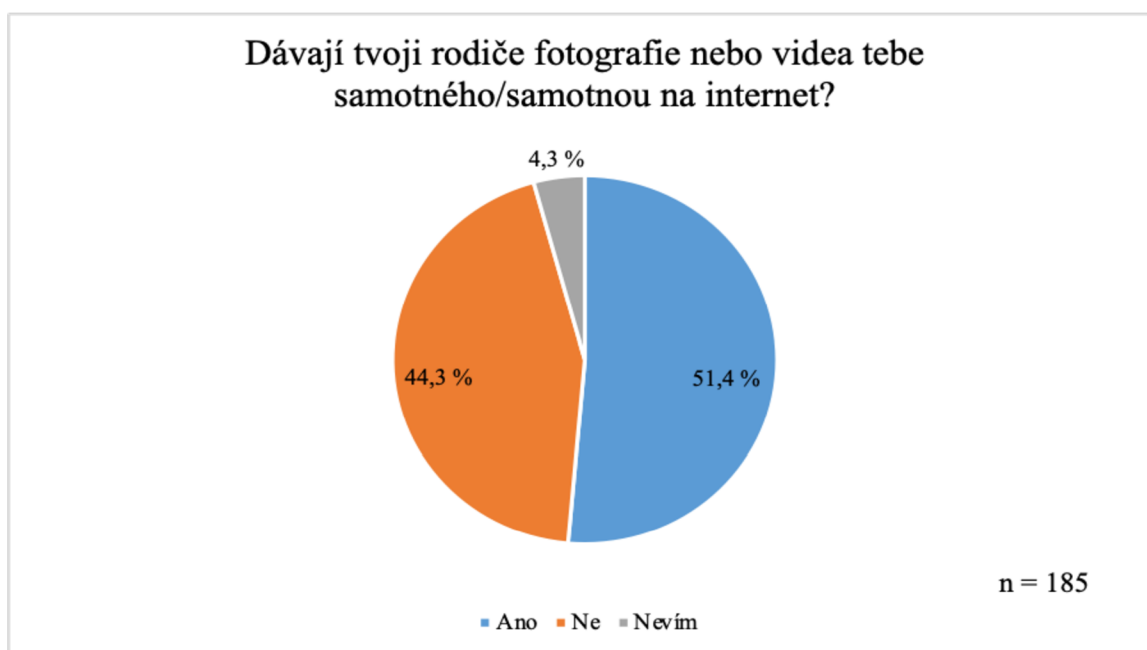
3. Fotí/natáčí si tvoji rodiče tebe samotného/samotnou?

Graf č. 3 – pořizování fotografií/videí rodiči

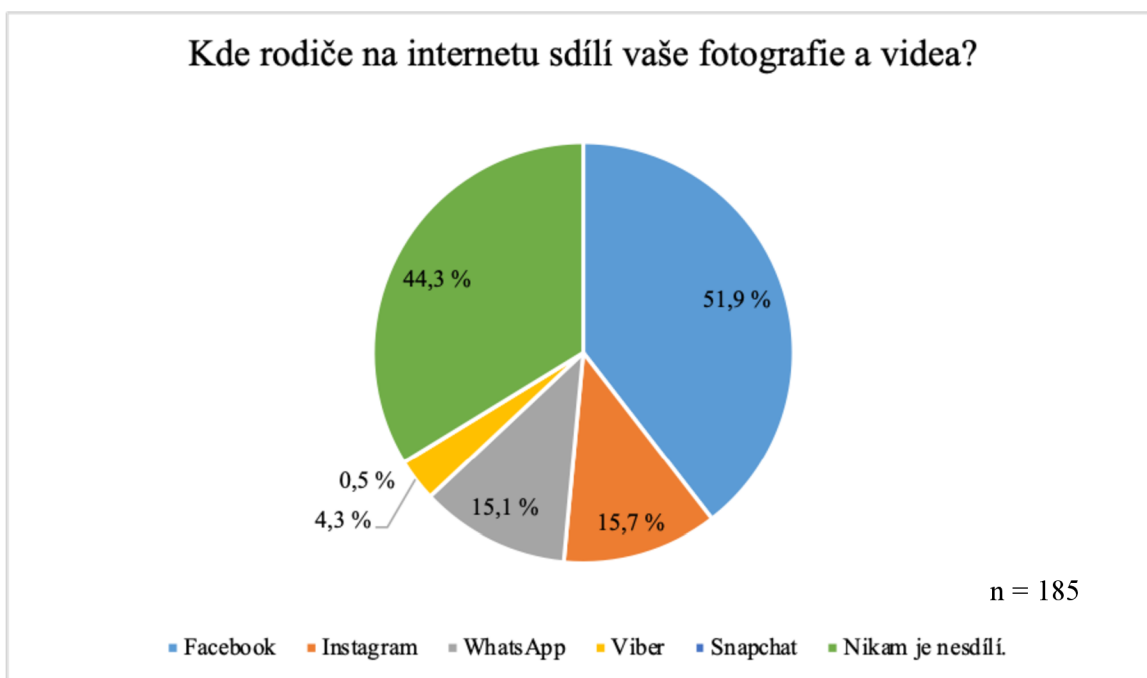
Ve výzkumu uvedlo 74,1 % žáků, že si je samotné fotí nebo natáčí vlastní rodiče a z toho 51,4 % sdílí tyto materiály na internet. Což ale znamená, že nemusí jít nutně o materiály nebezpečné, ale mohou to být i materiály, které jsou zcela bezpečné. Dále 18,4 % respondentů odpovědělo, že si je vlastní rodiče nefotí nebo nenatáčí a ve 44,3 % nedávají na internet. V 7,6 % neví, zda si je rodiče fotí, ani zda je sdílí (4,3 %).

4. Dávají tvoji rodiče fotografie nebo videa tebe samotného/samotnou na internet?

Graf č. 4 – sdílení fotografií na internet

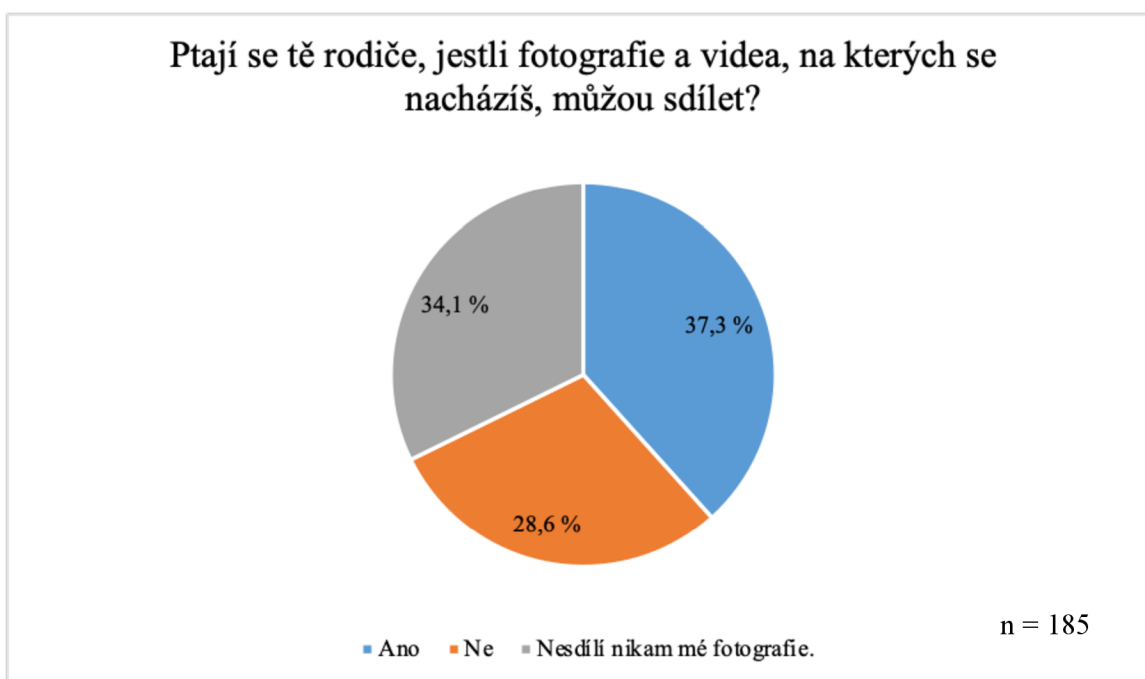
5. Na jaké sociální síť sdílí rodiče obsah s dětmi?

Graf č. 5 – druhy sociálních sítí

Nejčastější sociální síť, kde rodiče sdílí své děti je platforma Facebook, kterou uvedlo 51,9 % respondentů, dále 44,3 % odpovědělo, že jejich rodiče nikam obsah nesdílí. Další častou platformou je Instagram (15,7 %), Whatsapp (15,1 %), Viber (4,3 %) a platformu Snapchat označilo pouze 0,5 %.

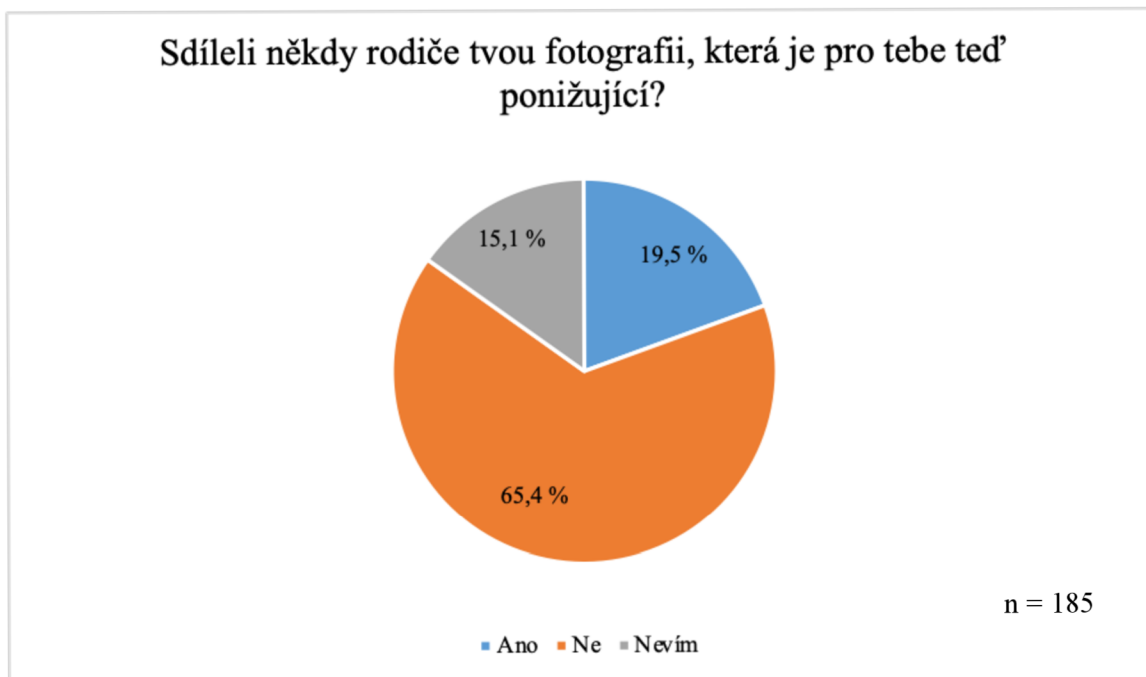
6. Ptají se tě rodiče, jestli fotografie a videa, na kterých se nacházíš, můžou sdílet?

Graf č. 6 – svolení od rodičů

Na dotaz, zda se rodiče ptají na svolení sdílet jejich fotografie či videa uvedlo 37,3 % respondentů, že se jich rodiče ptají. Rodiče se neptají 28,6 % a 34,1 % rodičů nikam tento obsah nesdílí.

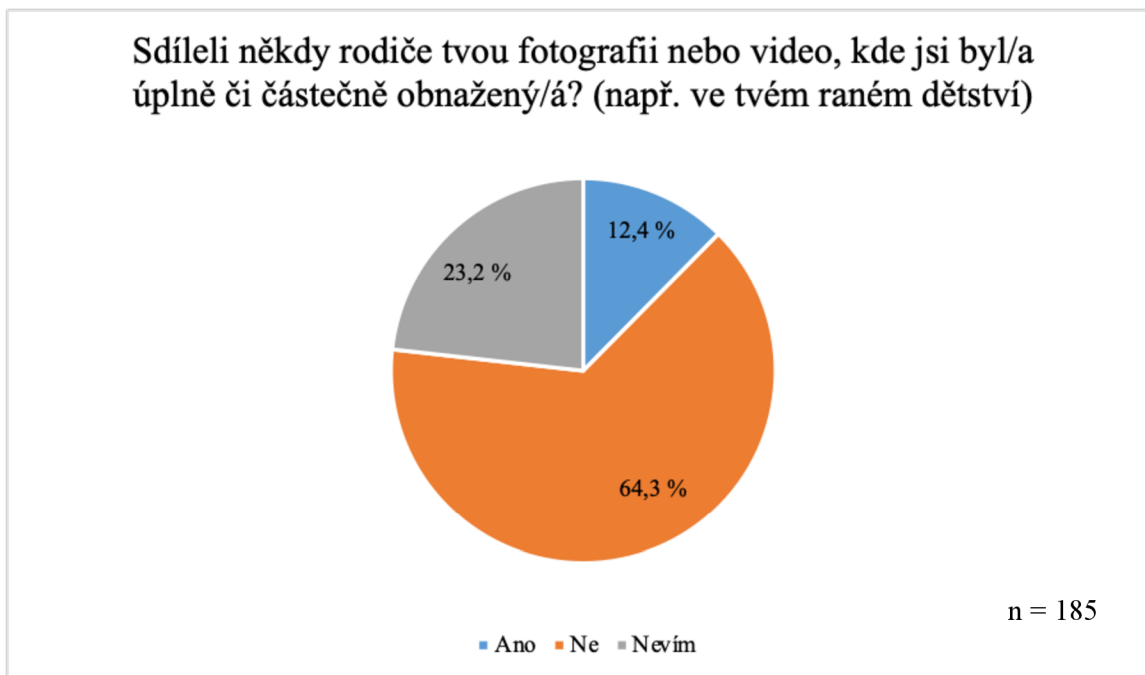
7. Sdíleli někdy rodiče tvou fotografii, která je pro tebe teď ponižující?

Graf č. 7 – sdílení ponižujících fotografií

Většina respondentů (65,4 %) nepovažuje žádný obsah, na kterém by figurovali za ponižující. Dalších 19,5 % uvedlo, že jejich rodiče sdíleli někdy fotografii, která je pro ně teď ponižující a 15,1 % uvedlo, že odpověď neví.

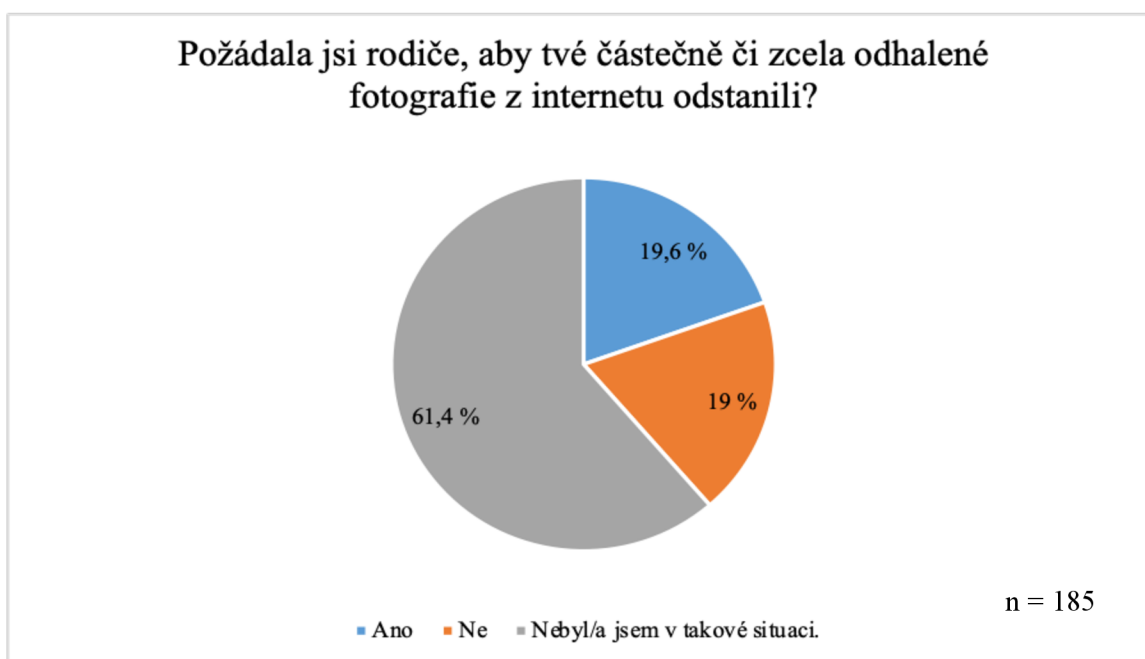
8. *Sdíleli někdy rodiče tvou fotografii nebo video, kde jsi byl/a úplně či částečně obnažený/á? (např. ve tvém raném dětství)*

Graf č. 8 – sdílení obnažených fotografií

S otázkou ohledně sdílení úplně či částečně obnažených fotografií nebo videí odpovědělo 64,3 %, že jejich rodiče takové materiály nikdy nesdíleli. Další respondenti neví, zda rodiče tyto fotografie někdy sdíleli (23,2 %) a 23 respondentů (12,4 %) odpovědělo, že jejich úplně či částečně obnažené fotografie rodiče někdy sdíleli, což je dost nepříjemné zjištění.

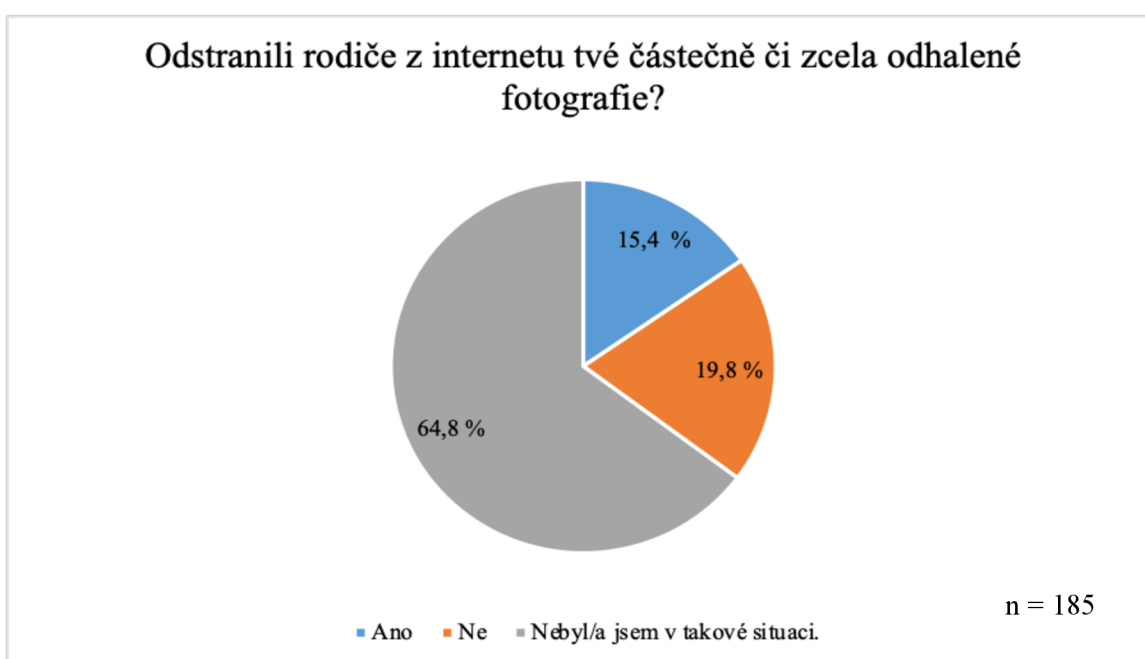
9. Požádal/a jsi rodiče, aby tvé částečně či zcela odhalené fotografie z internetu odstranili?

Graf č. 9 – žádost odstranění fotografií

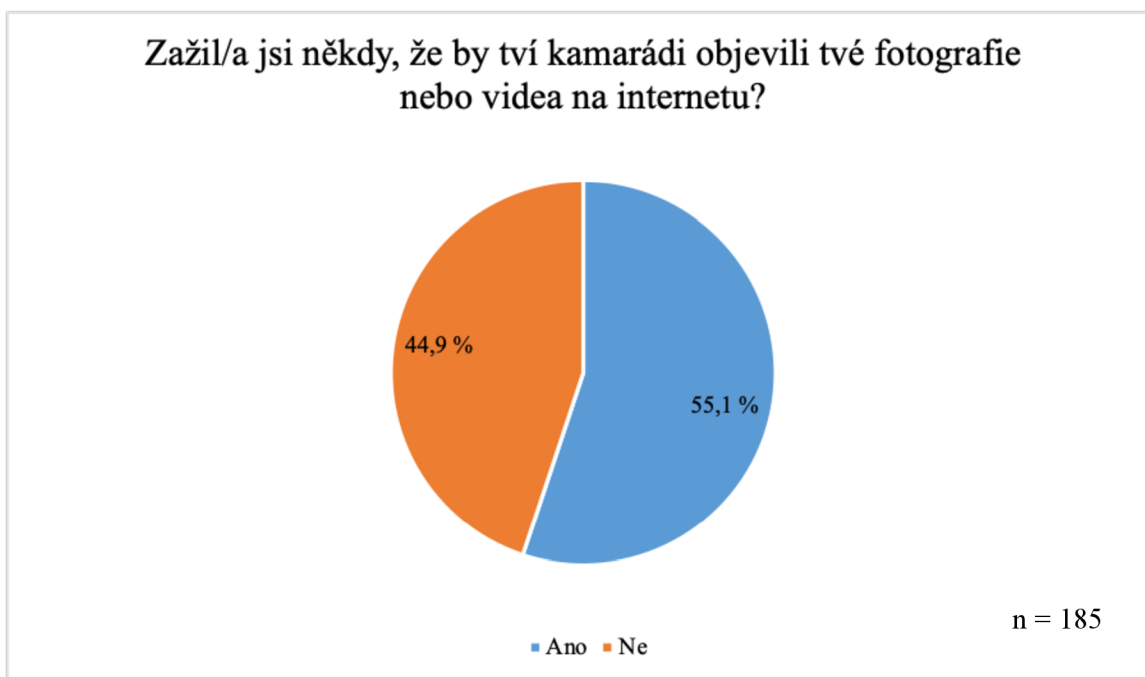
Většina nikdy nebyla v pozici, kdy by museli své rodiče žádat o odstranění materiálů (61,4 %). Ostatní odpovědi byly ve výzkumu celkem rovnoměrně rozděleny na 19,6 % a 19 % s tím, že své rodiče žádali a nežádali. Pouze 15,4 % splnilo tento požadavek, 19,8 % tento požadavek o smazání fotografie nespĺnilo a 64,8 % v této situaci nebylo.

10. Odstranili rodiče z internetu tvé částečně či zcela odhalené fotografie?

Graf č. 10 – uskutečnění odstranění fotografií

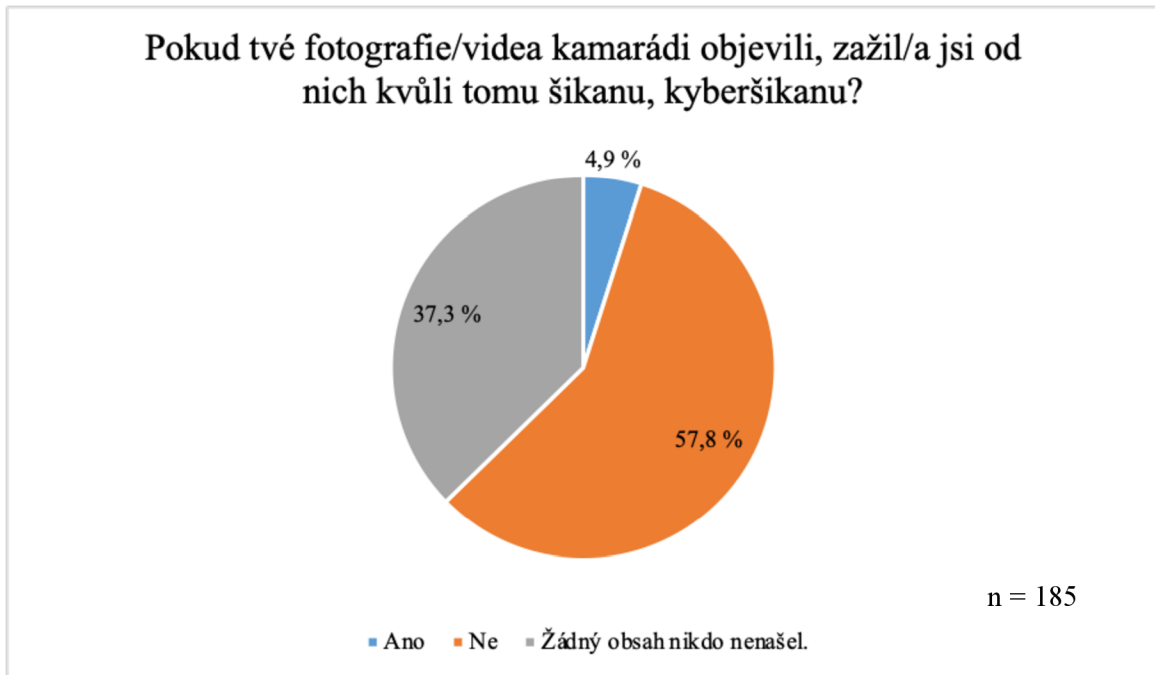
11. Zažil/a jsi někdy, že by tví kamarádi objevili tvé fotografie nebo videa na internetu?

Graf č. 11 – objevení fotografií na internetu

Objevení fotografie nebo videa na internetu je u žáků časté. V 55,1 % kamarádi objevily fotky dotyčného a 44,9 % kamarádů žádné fotky neobjevily.

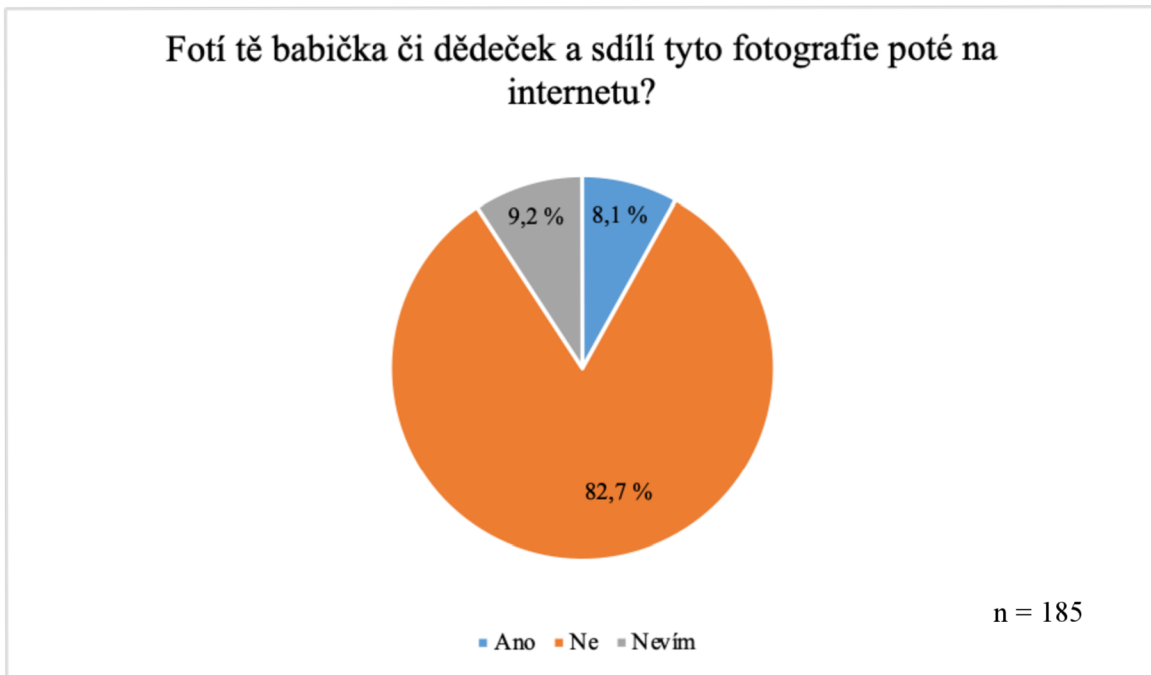
12. Pokud tvé fotografie/videoa objevili, zažil/a jsi od nich kvůli tomu šikanu, kyberšikanu?

Graf č. 12 – šikana, kyberšikana od kamarádů

Dvanáctá otázka se týkala šikany a kyberšikany, která je způsobená objevením materiálu ze strany kamarádů na internetu. Pouze 9 žáků (4,9 %) zažilo šikanu nebo kyberšikanu, kvůli objeveným fotografiím na internetu. V 37,3 % nebyl žádný obsah objeven a v 57,8 % nezažily šikanu nebo kyberšikanu kvůli těmto fotografiím.

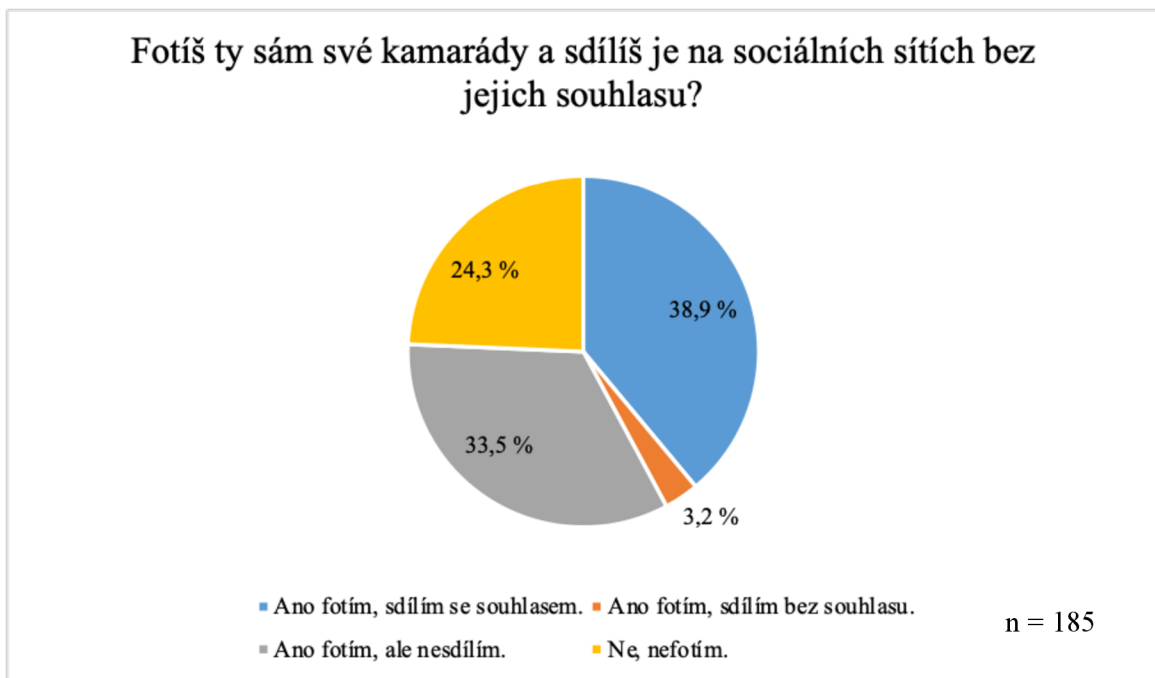
13. Fotí tě babička či dědeček a sdílí tyto fotografie poté na internetu?

Graf č. 13 – pořizování obsahu prarodiči

S otázkou, zda respondenty fotí babička či dědeček a poté sdílí na internet odpovědělo ve velké míře (82, 7 %), že je nikdo nefotí a nesdílí. Pouhých 8,1 % fotí babička či dědeček a poté sdílí na internet a 9,2 % neví.

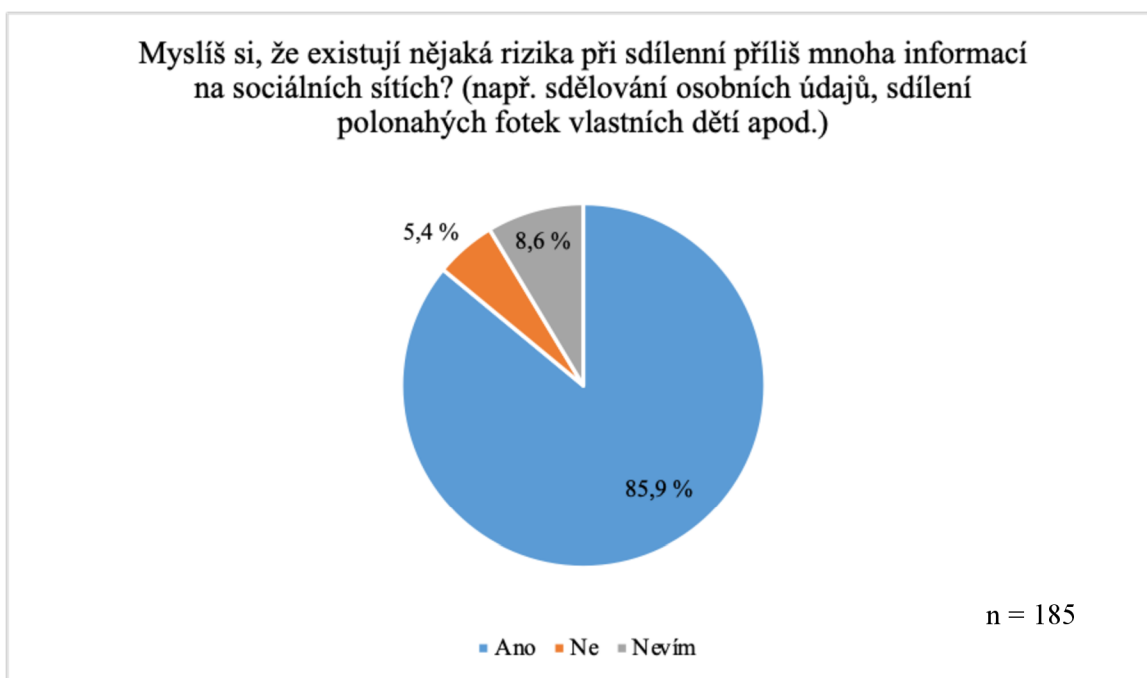
14. Fotíš ty sám své kamarády a sdílíš je na sociálních sítích bez jejich souhlasu?

Graf č. 14 – fotografování kamarádů bez souhlasu

Na dotaz, zda žáci fotí své kamarády a sdílení je na sociální síť uvedlo v 38,9 %, že kamarády fotí a sdílí se souhlasem, 33,5 % respondentů kamarády fotí, ale nikam nesdílí, 24,3 % nefotí a jen 3,2 % kamarády fotí a sdílí na sociální síť bez jejich souhlasu.

15. Myslíš si, že existují nějaká rizika při sdílení příliš mnoha informací na sociálních sítích? (např. sdělování osobních údajů, sdílení polonahých fotek vlastních dětí apod.)

Graf č. 15 – rizika sharentingu

Na otázku, zda existují nějaká rizika při sdílení příliš mnoha informací na sociálních sítích jednoznačně odpovědělo 85,9 % respondentů, že rizika existují. Dále 5,4 % uvedlo, že rizika neexistují a 8,7 % odpověď na otázku neví.

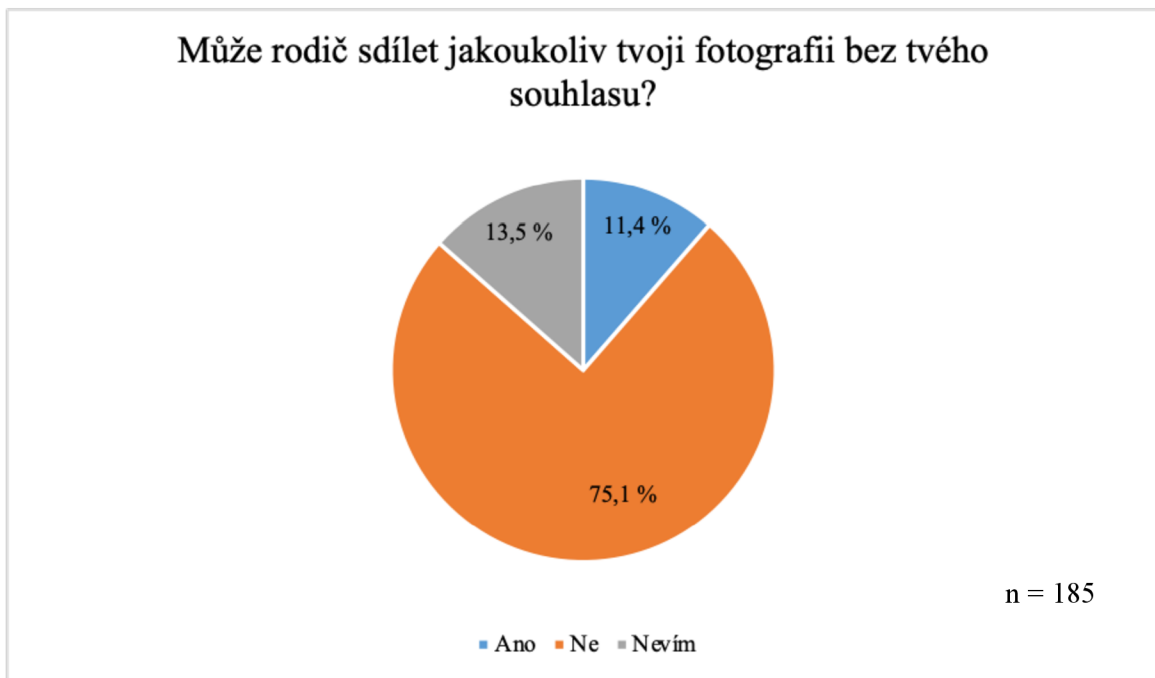
16. *Jaká rizika hrozí při nadměrném sdílení informací o dětech svými rodiči?*

Na první otevřenou otázku, zda hrozí nějaká rizika při nadměrném sdílení informací o dětech svými rodiči, odpovědělo (48) 25,9 % respondentů odpovědí "nevím". V 13,5 % žáci odpověděli šikana, 8,1 % kyberšikana a další respondenti uvedli únos, sexting, pronásledování, ohrožení bezpečí dítěte nebo pedofilové.

Příklady vyjádření respondentů:

- *„Šíří se to po světě velkou rychlostí a i když to vymažeme stejně to někde v tom internetu zůstane. Když už se jedná o fotky když máme pár let a jsme tam třeba polonahý, tak si to kdokoliv na internetu může nějak uložit a šířit to dál.“*
- *„Šikana ve škole, můžou to vidět i nejaci špatní lidé (muži a začít si s danou osobou na fotce psát a pokud je to dítě mladé a nechápe kontext tak to může dopadnout blbě - pedofilie.“*
- *„Možnost vyhledání dané osoby v reálném životě, šikana/výsměch (např. spolužáci, kamarádi).“*
- *„Muze byt pote problem, napr. když už jsou děti starsi a mají taky socialni sit, tak je muze kdokoli zacit obtezovat nebo nejake dalsi jine veci.“*
- *„Nahota, sexuální obsah na Internetu, sdílení osobních informací daného dítěte bez souhlasu.“*

17. Může rodič sdílet jakoukoliv tvoji fotografii bez tvého souhlasu?

Graf č. 17 – sdílení fotografií rodiči bez souhlasu

Zda může rodič sdílet jakoukoliv tvoji fotografii bez souhlasu odpovědělo pouze 11,4 %. Většina respondentů (75,1 %) uvedla, že fotografii bez souhlasu sdílet nemůže a 13,5 % odpověděli možností nevím.

Ve skutečnosti má dítě právo na soukromí a jeho ochranu a na straně druhé mají rodiče právo sdílet s veřejností informace z jejich života. Rodiče musí dítěti zajistit bezpečí a jednat v souladu s jeho zájmy. V případě, že však sdílí citlivé materiály, které dítě zachycují na fotografiích či videích, mohou vědomě dítě vystavit nechtěné pozornosti, či přímo nebezpečné situaci (např. posměchu, urážkám, kyberšikaně atd.).

Rodiče předpokládají, že mají plné právo nakládat s osobními údaji svých dětí, toto právo však není neomezené a má své limity.⁵²

⁵² KOPECKÝ Kamil, SZOTKOWSKI René, MIČKOVÁ Helena, KREJČÍ Veronika. Sharenting u českých rodičů a jeho rizika. *Pediatric pro praxi*. 2023, číslo 1, 8-12 str.

18. Myslíš si, že je důležité chránit své soukromí na internetu?

Graf č. 18 – ochrana svého

V předposlední otázce měli respondenti na výběr ze dvou možností. Tato otázka byla zaměřena na ochranu svého vlastního soukromí na internetu. V 97,3 % si žáci myslí, že je důležité chránit své soukromí na internetu. Pouze 2,7 % si myslí, že to důležité není.

19. Existuje nějaký obsah, který bychom neměli nikdy sdílet na internetu?

Na otázku, zda existuje nějaký obsah, který bychom neměli nikdy sdílet na internetu měli žáci možnost otevřené odpovědi.

Nejčastější odpověď se týkala nahých fotek. Přesně 110 (59,5 %) respondentů odpovědělo, že by se neměly nikdy sdílet nahé fotky a celkově nahota. Druhou nejčastější odpovědí byly osobní údaje a osobní informace s počtem 45 (24,3 %) respondentů. Žáci často zmiňovali adresu trvalého bydliště, e-mail, přesnou polohu nebo heslo kreditní karty. Mezi méně časté odpovědi patří: politické hnutí, pornografie, smrt lidí nebo zvířat, fotky malých dětí a jakékoliv trapné fotografie (16,2 %).

Příklady vyjádření respondentů:

- *„Například nějaké polonahé fotky nebo obecně fotky nebo obecně nějaké fotky, které by mohly být někomu pro smích nebo by pak ten daný člověk měl kvůli této fotce problémy v budoucnu.“*
- *„osobní údaje- emaily, telefonní čísla, adresu. fotky na kterých děláme nějaké zakázané věci/ nahé fotky atd“*
- *„Goro (Násilné zabíjení, at' už zvířat či lidí, "useknuté hlavy, zmasakrované těla, vraždy, hitmanství“).“*
- *„Osobní údaje, adresu (např. Fotku s číslem popisným nebo s názvem ulice, jméno a příjmení), číslo platební karty nebo bankovního účtu, nahé fotky, fotky, které by někdo mohl nějakým způsobem použít proti nám.“*
- *„videa obsahující smrt jiného člověka či mučení lidí, nebo zvířat, pornografie nezletilých“*

6.5 Shrnutí výsledků

Na základě vyhodnocených dotazníků a podrobném popsání jednotlivých otázek, lze říct, že žáci mají zkušenosti se sharentingem a mají také povědomí, kde rodiče jejich fotografie či videa sdílí.

Ze zjištěných dat vyplývá, že se rodiče (28,6 %) neptají svých dětí na souhlas se sdíleným obsahem, na kterém se vyskytují. Malé procento dětí považuje jeho nějaký obsah sdílený rodiči za ponižující, naopak jsou zde i ti (19,5 %), kteří takový obsah nyní za ponižující považuje.

Trochu zarážející je zjištění, v kterém se 12,4 % žáků nacházelo v situaci, kdy jejich rodiče sdíleli jejich částečně nebo úplně obnaženou fotografii. I přes požádání ze strany dětí o vymazání obsahu, 19,5 % rodičů tento požadavek nesplnilo. Což je velmi důležité a nepříjemné zjištění tohoto výzkumu. Ve více jak polovině případů (55,1 %) žáci objevili fotografie nebo videa na internetu svých kamarádů, v důsledku toho vyplývá, že jsou žáci zvědaví a mají zájem o tento obsah na internetu.

Výzkum ukázal, že se na sdílení fotografií a videí nepodílejí pouze rodiče, ale také prarodiče. Z odpovědí také jasně vyplynulo, že je podle žáků velmi důležité chránit své soukromí na internetu. Dalo by se říct, že si jsou žáci vědomi a ví o konkrétních rizicích, které se týkají nadměrného sdílení informací na sociálních sítích.

Rodiče by měli být obezřetní, pokud jde o sdílení informací o svých dětech na internetu, protože jejich jednání může vést k riziku pro jejich děti a soukromí.

Za mě by bylo výborné, kdyby existoval nějaký návod, jak edukovat rodiče již od 1. třídy na základní škole ohledně sharentingu. Rodiče by se měli upozorňovat ohledně možných následků jejich jednání a také by měli být vždy připraveni chránit své děti a využívat bezpečné platformy pro sdílení informací.

Závěr

Tato bakalářská práce se zabývala sharentingem u žáků 2. stupně základní školy. Je rozdělena na teoretickou a praktickou část, přičemž praktická část je zaměřena na dotazníkové šetření mezi žáky 2. stupně.

První kapitola se nazývá *Sharenting* a zaměřuje se na fenomén sdílení informací a fotografií dětí na internetu ze strany rodičů. Nejprve je v této kapitole vysvětlena definice sharentingu a jsou zde popsány jeho pozitivní i negativní důsledky. Jednou z negativních stránek sharentingu je vytváření digitální stopy dítěte na internetu, která může mít vliv na jeho budoucí život a soukromí.

Další kapitola se zaměřuje na typy sdílení dětí na internetu a na rizika spojená s vytvářením blogů, YouTube účtů a profilů malých dětí bez jejich souhlasu. Rodiče mají různé názory na to, které typy fotografií svých dětí jsou bezpečné a které jsou velmi nebezpečné. Někteří rodiče se mohou cítit pohodlně s fotografiemi svých dětí, na kterých jsou zobrazeny v běžné denní činnosti, jako je například hraní s hračkami. Nicméně, jiní rodiče se mohou obávat, že tyto fotografie by mohly být zneužity nebo použity v nevhodných kontextech. Na druhé straně, mnoho rodičů má obavy ohledně fotografií svých dětí, na kterých jsou zobrazeny a mohly by být považovány za nebezpečné, jako je například fotografie dítěte v plavkách.

Třetí kapitola je věnována výsledkům světových i českých výzkumů zabývajících se sharentingem a jeho dopady na děti. V kapitole jsou podrobněji popsány vybrané výzkumy z USA, Turecka, Polska, Velké Británie a také České republiky. Tyto výzkumy jsou důležité, protože čísla výzkumů jsou velmi aktuální.

Kapitola s názvem *Rizika a negativní dopady sharentingu na dítě* popisuje možné negativní dopady na dítě způsobené sharentingem jako je šikana, kyberšikana, zneužití osobních údajů a zneužití parafiliky. V kapitole je podrobněji popsána Československá pedofilní skupina a jeden konkrétní příklad.

Pátá kapitola teoretické části je zaměřena na hledání pomoci v oblasti sharentingu. S narůstajícím počtem rodičů, kteří sdílejí fotografie svých dětí na sociálních sítích a jiných online platformách, se objevují také obavy o to, jaké dopady to může mít na dětskou psychiku. V reakci na tyto obavy byly vytvořeny různé projekty a služby, které se snaží pomoci rodičům chránit soukromí svých dětí a edukovat je vůči případným následkům. Tyto služby se dělí na dvě kategorie – stránky umožňující intervenci a stránky umožňující edukaci s prevencí. Stránky

zaměřené na edukaci a prevenci se snaží rodiče informovat o nebezpečích spojených se sdílením fotografií dětí online a pomáhají jim naučit se správně chránit soukromí svých dětí v digitálním světě. Na druhé straně stránky zaměřené na intervenci umožňují rodičům žádat o odstranění fotografií svých dětí z internetu a pomáhají jim při řešení problémů spojených se sharentingem.

Praktická část začíná stanovením výzkumných otázek a cílů, kterých chceme prostřednictvím dotazníkového šetření a jeho vyhodnocení dosáhnout. Dle mého se cíl podařil naplnit. Pro realizaci mé výzkumné části bakalářské práce jsem se orientovala exploratorním způsobem na kvantitativní výzkumné šetření realizované metodou dotazníkového šetření s využitím vlastního výzkumného nástroje dotazníku, který jsem sama sestavila a který není standardizovaný. Celkově se zúčastnilo 185 respondentů, kteří vyplňovali dotazník přes přímý internetový odkaz. K vyhodnocení byly využity grafy, v kterých jsou zpracované odpovědi a podrobněji popsane výsledky. K otevřeným otázkám byly přidány vybrané příklady odpovědí respondentů.

Výsledky ukázaly, že žáci sharenting zažívají, mají povědomí, kde jsou jejich fotografie a informace sdíleny. Výzkum také ukázal, že se na sdílení fotografií a videí nepodílejí pouze rodiče, ale také prarodiče. Žáci si jsou vědomi existujících rizik nadměrného sdílení na internetu a také ví, jaký obsah by se neměli nikdy na internetu sdílet.

Věřím, že obsah práce i výsledky výzkumu na téma *Sharenting u dětí na 2.stupni základní školy* by mohly posloužit pedagogům a vzdělávacím institucím, které se zabývají výchovou dětí a jejich bezpečností na internetu. Výsledky mohou pomoci těmto subjektům lépe porozumět problematice sharentingu a jeho dopadům na děti a poskytnout jim informace pro edukaci rodičů i dětí. Výzkum by mohl být také užitečný pro rodiče, kteří chtějí lépe porozumět rizikům spojeným se sdílením fotografií svých dětí na internetu, naučit se, jak chránit soukromí svých dětí online, kam se obrátit v případě, že se člověk ocitne v obtížné životní situaci spojené s internetem či mobilním telefonem nebo jak nahlásit nelegální obsah.

Seznam použité literatury a zdrojů

Barassi, V. (2019). Child Data Citizen. Retrieved 18 August 2019, from <http://childdatacitizen.com/>

Brosch, A. (2016). When the child is born into the internet: Sharenting as a growing trend among parents on Facebook. *New Educational Review*, 43(1), 225–235. <https://doi.org/10.15804/tner.2016.43.1.19>

Co je phishing? | ESET. Malware Protection & Internet Security | ESET [online]. Copyright © 1992 [Citace: 14. 5. 2022] Dostupné z: <https://www.eset.com/cz/phishing/>

Collins dictionary: Definition of ‚sharenting‘. [online]. [Citace 12. 04. 2023]. Dostupné z: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/sharenting>

ČEPEK – Československá pedofilní komunita | Informační web o pedofilii [online]. Copyright © 2010. Dostupné z: <https://pedofilie-info.cz/cepek-ceskoslovenska-pedofilni-komunita/>

ČERNÁ, Alena. Kyberšikana: průvodce novým fenoménem. Praha: Grada, 2013. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4577-0.

Davis, M. M. (2015). Parents on social media: Likes and dislikes of sharenting. *National Poll on Children's Health*. C.S. Mott Children's Hospital, the University of Michigan. Retrieved from <https://mottpoll.org/reports-surveys/parents-social-media-likes-and-dislikes-sharenting>

Digitální stopa – INTERNETEM BEZPEČNĚ. INTERNETEM BEZPEČNĚ - Užívejme internet bezpečnějším způsobem [online]. Copyright © 2018 INTERNETEM BEZPEČNĚ. Všechna práva vyhrazena. [Citace 12. 04. 2023]. Dostupné z: <https://www.internetembezpecne.cz/internetem-bezpecne/dobre-vedet/digitalni-stopa/>

Do you know where your child's image is? Pedophiles sharing photos from parents' social media accounts [online]. Copyright © 2023 National Post, a division of Postmedia Network Inc. All rights reserved. Unauthorized distribution, transmission or republication strictly prohibited. [Citace 12. 04. 2023]. Dostupné z: <https://nationalpost.com/news/canada/photos-shared-on-pedophile-sites-taken-from-parents-social-media-accounts>

Do you often Post about your Child's Life Online? Let's Find Out the Pros and Cons of Sharenting! [online]. Dostupné z: <https://www.fuzia.com/blog/details/do-you-often-post-about-your-child-s-life-online-let-s-find-out-the-pros-and-cons-of-sharenting>

Druhy kyberšikany – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2023 Google LLC. [Citace 11. 04. 2023]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=3zkbk4FIIRA>

ECKERTOVÁ, Lenka a Daniel DOČEKAL. Bezpečnost dětí na internetu: rádce zodpovědného rodiče. Brno: Computer Press, 2013. ISBN 978-80-2513-804-5.

Help With Bullying. Help With Bullying [online]. Dostupné z: <https://www.kidscape.org.uk>

Král pedofilů dostal devět let. [online]. Copyright © [Citace 15. 04. 2023]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/kral-pedofilu-dostal-u-soudu-devet-let-a-sexuologickou-lecbu-65837>

Kyberšikana – proč vzniká a jaké jsou její nejčastější motivy – YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2023 Google LLC. [Citace 11. 04. 2023]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=FDGUltgRq7U>

KOLOUCH, Jan. CyberCrime. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. CZ.NIC. ISBN 978-80-88168-15-7.

KOPECKÝ, Kamil. Jste rodiče? A jste aktivní v prostředí internetu? Možná i vy provozujete sharenting. E-Bezpečí, roč. 4, č. 1, s. 12-19. Olomouc: Univerzita Palackého, 2019. ISSN 2571-1679. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php?view=article&id=1405>

KOPECKÝ, Kamil. Sharenting u českých rodičů (2022). E-Bezpečí, roč. 7, č. 2, s. 22-25. Olomouc: Univerzita Palackého, 2022. ISSN 2571-1679. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php?view=article&id=2841>

Kopecký, K., Szotkowski, R., (2018). *Rodič a rodičovství v digitální éře: Rizikové chování rodičů v online prostředí ve vztahu k dětem*. Dostupné z <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/ke-stazeni/vyzkumne-zpravy/107-rodic-a-rodicovstvi-v-digitalni-ere-2018/file>

KOPECKÝ, K., SZOTKOWSKI, R., AZNAR-DÍAZ, I., & ROMERO-RODRÍGUEZ, J. M. (2020). The phenomenon of sharenting and its risks in the online environment. Experiences from Czech Republic and Spain. *Children and Youth Services Review*, 110, 104812. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.104812> (IF ISI 2018: 1.684)

KOPECKÝ Kamil, SZOTKOWSKI René, MIČKOVÁ Helena, KREJČÍ Veronika. Sharenting u českých rodičů a jeho rizika. *Pediatric pro praxi*. 2023, číslo 1, 8-12 str.

KOŽÍŠEK, Martin a Václav PÍSECKÝ. *Bezpečně n@ internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5595-3.

MIKULCOVÁ, Klára a Kamil KOPECKÝ. Aktuální problémy mediální výchovy a mediální gramotnost žáků 2. stupně ZŠ. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. ISBN 978-80-244-5900-4.

Muge Marasli, Er Suhendan, Nergis Hazal Yilmazturk & Figen Cok (2016) Parents' Shares on Social Networking Sites About their Children: Sharenting, *The Anthropologist*, 24:2, 399-406, DOI: [10.1080/09720073.2016.11892031](https://doi.org/10.1080/09720073.2016.11892031)

Nezdielam: Instagram.com, 2019. Instagram. [online]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/nezdielam/?hl=cs>

Orton-Johnson, K. (2017). Mummy Blogs and Representations of Motherhood: “Bad Mummies” and Their Readers. *Social Media + Society*, 3(2). <https://doi.org/10.1177/2056305117707186>

Parenting Project. Parenting Project [online]. Copyright © Parenting Project 2023 [cit. 21.03.2023]. Dostupné z: <https://parentingproject.org.uk>

Poradna E-Bezpečí – Napiš nám. Poradna E-Bezpečí – Napiš nám [online]. Dostupné z: <https://poradna.e-bezpeci.cz>

Prank Definition & Meaning | Dictionary.com. Dictionary.com | Meanings & Definitions of English Words [online]. Copyright © Random House, Inc. 2023 [Citace 13. 04. 2023]. Dostupné z: <https://www.dictionary.com/browse/prank>

SLUSSAREFF, Michaela. Hry, sítě, porno: rodičovský průvodce džunglí digitálního dětství a puberty. V Brně: Jan Melvil Publishing, 2022. Žádná velká věda. ISBN 978-80-7555-156-6.

ŠEVČÍKOVÁ, Anna. Děti a dospívající online: vybraná rizika používání internetu. Praha: Grada, 2014. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-5010-1.

Úřední věstník Evropské unie: NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (EU) 2016/679, Článek 9. Zpracování zvláštních kategorií osobních údajů. 2016. ISSN 1977-0626.

Why Parents Overshare on Social Media And When It Might Be Dangerous. Parents: Trusted Parenting Information for Raising the Future [online]. Dostupné z: <https://www.parents.com/parenting/better-parenting/sharenting-meaning-and-when-it-might-be-dangerous/>

WEISS, Petr. Sexuální deviace: klasifikace, diagnostika, léčba. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-634-9.

#YourKidsWouldnt. #YourKidsWouldnt [online]. Dostupné z: <https://yourkidswouldnt.org>

Zákony.centrum.cz. Trestní zákoník 40/2009 Sb. [online]. Dostupné z: <http://zakony.centrum.cz/trestni-zakonik/cast-2-hlava-2-dil-2-paragraf-180>

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Kateřina Látalová
Katedra:	Katedra českého jazyka a literatury
Vedoucí práce:	doc. Mgr. Kamil Kopecký, Ph.D.
Rok obhajoby:	2023

Název práce:	Sharenting na 2. stupni základních škol
Název v angličtině:	Sharenting on the 2nd grade of elementary school
Anotace práce:	<p>Tato bakalářská práce se zabývá fenoménem zvaným sharenting pohledem žáků 2. stupně základní školy. Práce je rozdělena na dvě části, teoretickou a praktickou.</p> <p>Teoretická část definuje pojmy jako je sharenting, digitální stopa, typy sdílení dětí na internetu, pozitivní a negativní důsledky spojené s tímto trendem. Dále jsou prezentovány výsledky světových i českých výzkumů zabývajících se sharentingem a jeho dopady na děti. Důraz je kladen na rizika a negativní dopady sharentingu na dítě, včetně otázek soukromí, bezpečnosti, digitální stopy a narušení soukromí. V rámci výzkumného šetření byla použita metoda kvantitativního výzkumu a proběhlo dotazníkové šetření, jehož výzkumným souborem byli žáci 2. stupně ZŠ.</p>
Klíčová slova:	sharenting, děti, digitální stopa, sdílení dětí na internetu, rizika a negativní dopady na dítě

Anotace v angličtině:	<p>This bachelor's thesis is focusing on the phenomenon called sharenting from the point of view of 2nd grade elementary school students. The work is divided into two parts, theoretical and practical. The theoretical part defines terms such as sharenting, digital footprint, types of children's sharing on the internet, positive and negative consequences associated with this trend. There are also years of global and Czech research results dealing with sharing and its effects on children.</p> <p>Emphasis is placed on the risks and negative effects of sharenting on the child, including issues of privacy, security, digital traces and privacy violations. The quantitative research method was used as part of the research and a questionnaire survey was conducted, the research group of which was the pupils of the 2nd grade of elementary school.</p>
Klíčová slova v angličtině:	sharenting, children, digital footprint, sharing children on the internet, risks and negative effects on the children
Přílohy vázané v práci:	
Rozsah práce:	52 stran
Jazyk práce:	Čeština